

ANSVARLIGHEDSRAPPORT 2019

VandCenterSyd

DIT VAND · VORES ELEMENT

Forord	3
Forretningsmodel	4
Sådan tager vi ansvar	6
Vores ansvar	6
Vores strategi	6
Politikker, mål og rammer	7
Grundvand og drikkevand	8
Grundvand	8
Drikkevand	9
Drikkevandssikkerhed	11
Spildevand og regnvand	13
Klimatilpasning og kloak	13
Rensning og vandmiljø	16
Samfund	17
Dialog med kunder	17
Events og arrangementer	17
Byudvikling og regnvand som ressource	18
Socialt ansvar og uddannelse	19
Fodaftryk	20
Absolut bæredygtighed	20
Energi og CO ₂	21
Fra restprodukt til ressource	22
Medarbejdere	23
Rammer og rettigheder	23
Rum til udvikling	23
Trivsel og sundhed	23
Arbejdsulykker og sikkerhed	25
Virksomheden	26
Styring og strategi	26
Organisation og struktur	27
Sammen om udvikling	27
Opgaver i indland og udland	28
Økonomi	30
Prisudvikling og investeringer	30
Rammevilkår	31
Effektiv forretning	32
Om rapporten	33
Bilag 1 · Politikker i VandCenter Syd	34
Bilag 2 · Mål og resultater	35
Bilag 3 · CSR-indholdsfortegnelse og risikomatrix	36
Bilag 4 · Dataopgørelsesmetode	38
Bilag 5 · Den uafhængige revisors erklæring	40

Forord

Mads Leth
Direktør

Kære læser

Tak, fordi du har valgt at læse vores Ansvarlighedsrapport 2019.

På de følgende sider kan du følge med i, hvordan vi arbejder med at tage samfundsansvar – og om vores indsatser for en mere bæredygtig fremtid.

Rent vand og gode levevilkår har siden vores spæde start i 1853 været udgangspunktet for vores virke og aktiviteter. Denne arv går videre i vores nye strategi, der blev vedtaget i slutningen af 2019. I den nye strategi kigger vi også langt ud i fremtiden – frem mod 2050 og ud over en almindelig strategiperiode. Vi står over for en række udfordringer, både inden for drikke- og spildevand, vandmiljøet omkring os og vores forbrug af ressourcer – hvilket kalder på langsigtede mål, bæredygtige indsatser og nye måder at løse opgaverne på.

Klimaforandringerne er synlige for alle. År 2019 skrev sig ind i historiebøgerne som et af de mest regnfulde år, der nogensinde er målt. De øgede regnmængder udfordrer kloaksystemet og stiller krav til infrastruktur og investeringer. Men klimaudfordringerne skaber også nye muligheder.

Ved at tænke nyt og bruge regnen som ressource på overfladen kan vi både aflaste et presset kloaksystem og på samme tid forskønne byrum. I rapporten kan du læse om, hvordan vi i både Odense og Nordfyns kommuner har anlagt såkaldte LAR-løsninger, der tager hånd om regnen og tilfører lokalområder merværdi med øget biodiversitet til følge.

Digitalisering er et andet emne, der skaber forandringer og påvirker vores samfund. Flere og flere arbejdsopgaver kan i dag løses ved hjælp af robotteknologi og kunstig intelligens. Vi undersøger, hvordan digitaliseringen kan gavne kunderne og være med til forbedre arbejdsgange – og husker på vores medarbejdere i processen. Du kan i rapporten læse om nogle af vores erfaringer med robotter og digitalisering.

I 2019 sluttede vi med et plus på energibalancen. Det lykkedes os at producere mere energi, end vi forbrugte i hele selskabet. Resultatet er opnået takket være flere års ihærdigt arbejde med at anvende innovative metoder og teknologier til at reducere energiforbruget samt optimere vores produktion af energi fra biogas. Således omtales vores gamle renseanlæg Ejby Mølle (fra 1908) nu både nationalt og internationalt som et topmoderne *ressourcecenter*, der er blandt de bedste i verden til at producere energi.

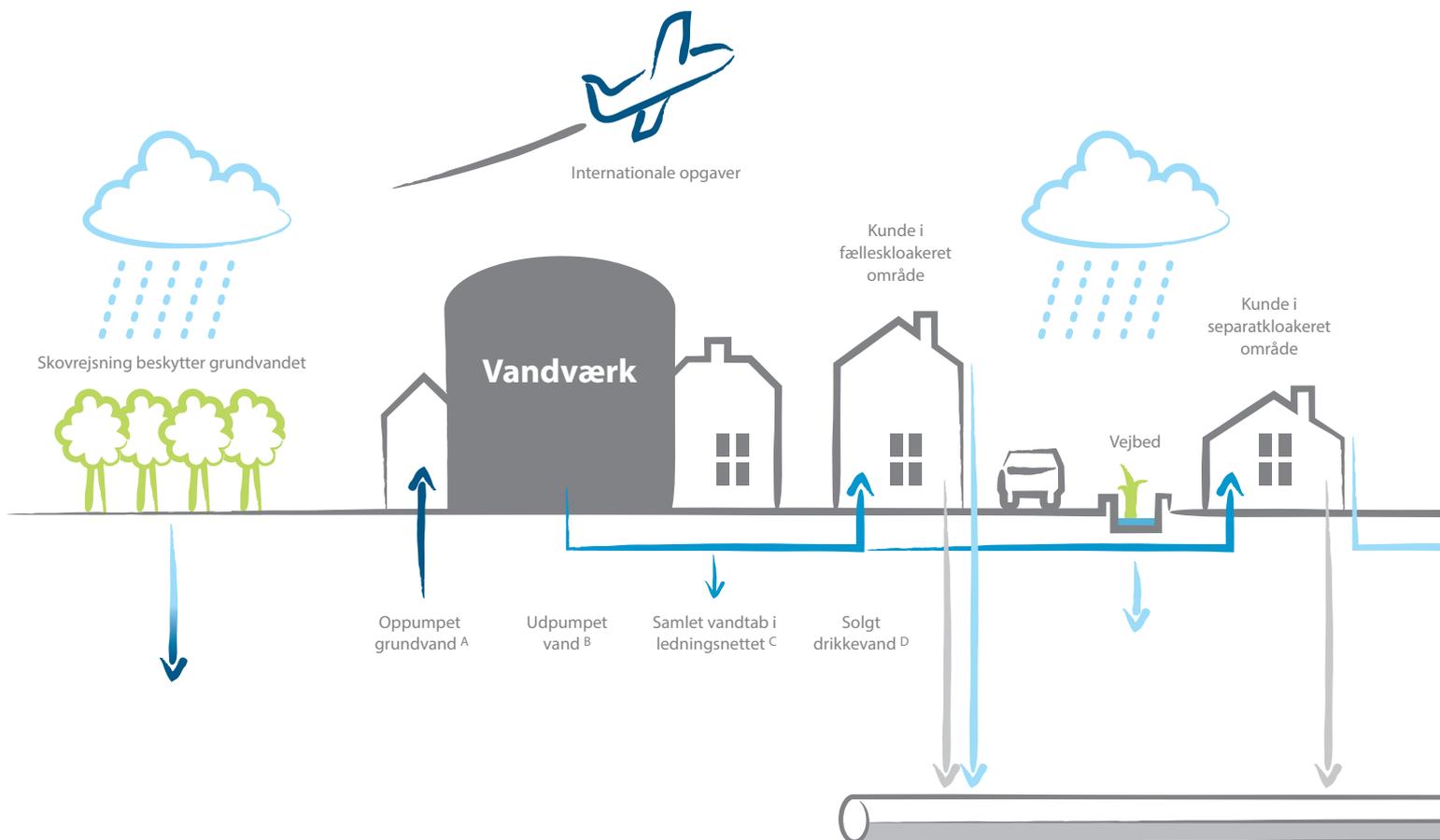
Vores rejse mod energineutralitet er et godt eksempel på, hvordan ambitiøse målsætninger kan føde idéer, gå-på-mod og stor motivation til gavn for både miljøet, kunderne og økonomien.

I 2020 skal flere modige visioner og mål fra vores nye strategi foldes ud, når vi fortsætter vores indsats for at bidrage til en mere bæredygtig verden.

Jeg ønsker dig rigtig god læselyst.

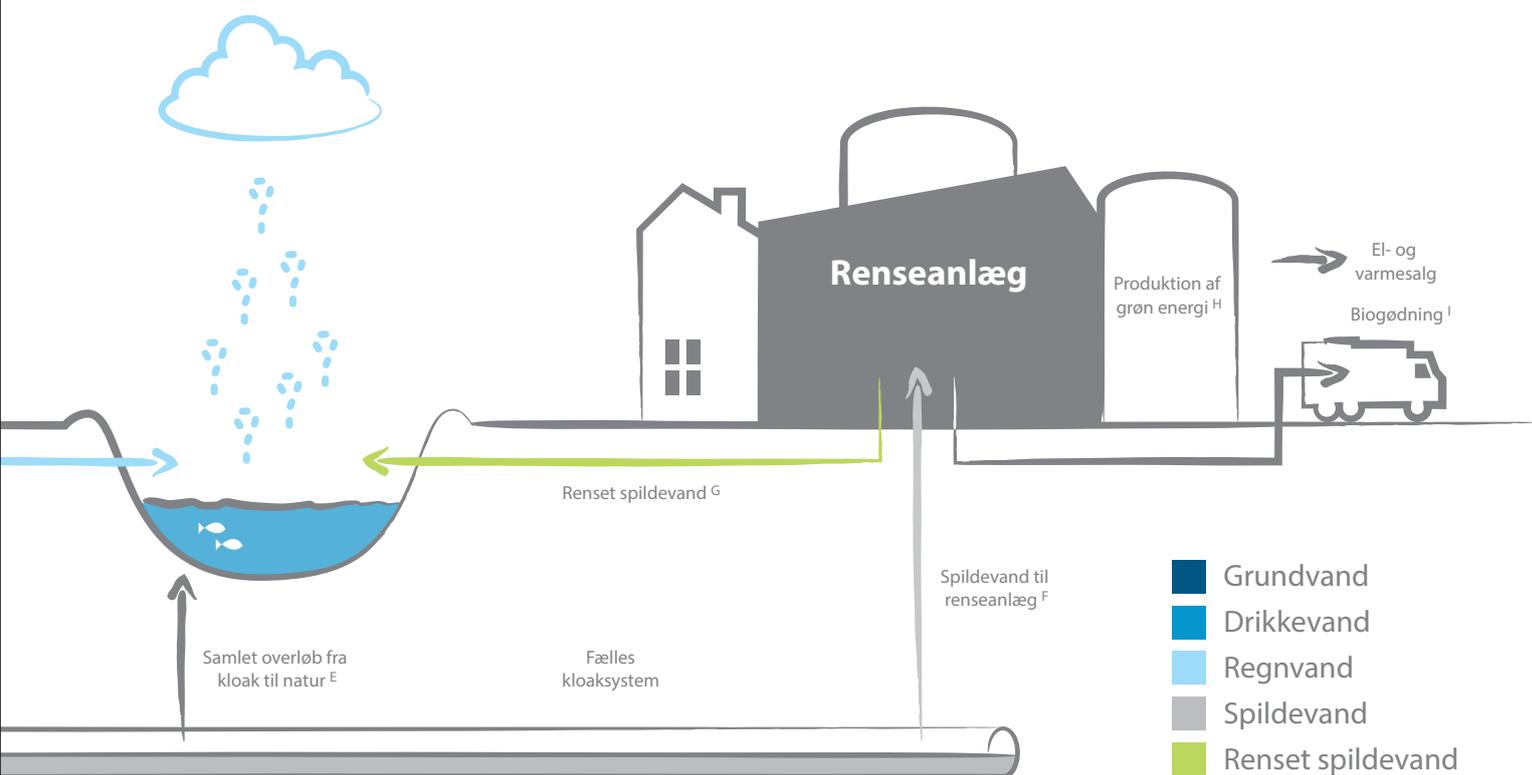
Mads Leth
Direktør

Forretningsmodel

Vi værner om vandet

VandCenter Syd er et af Danmarks største vandselskaber og ejes af Odense og Nordfyns kommuner. Vi beskytter grundvandet og sikrer rent og sundt drikkevand. Vi tager hånd om det brugte vand, renses det og leder det tilbage til naturen. Vi håndterer regnvand og hjælper med at klæde byen på til fremtidens klima. Vi har fokus på bæredygtighed, nytænkning og effektiv brug og genanvendelse af ressourcer – og vi sælger vores knowhow i hele verden.

Nøgletal for 2019

Bogstaverne henviser til illustrationen.

Grundvand og drikkevand

A) Oppumpet grundvand	10,0 mio. m³
B) Udpumpet vand	9,7 mio. m³
C) Samlet vandtab i ledningsnettet	0,5 mio. m³
D) Solgt drikkevand	9,2 mio. m³

Hertil kommer skyllevand med mere, se figur 1 side 11.

*Overløbstallet er baseret på en beregningsmodel og er derfor behæftet med usikkerhed.

Spildevand og regnvand

E) Samlet overløb fra kloak til natur*	1,77 mio. m³
F) Spildevand til renselanlæg	31,4 mio. m³
G) Renset spildevand	30,0 mio. m³
H) Produktion af grøn energi	24,2 GWh
I) Biogødning	22.700 ton

Sådan tager vi ansvar

På disse sider kan du læse om vores overordnede tilgang til ansvarlighed og bæredygtighed – og om fundament, fokus og rammer for vores indsats.

Vores ansvar

Ansvarlighed er en grundlæggende værdi i VandCenter Syd. Som vandselskab har vi et særligt ansvar for at værne om vandet. Men vi har også et ansvar for fx at passe på vores medarbejdere og for at drive en økonomisk sund virksomhed. I denne rapport kan du læse, hvordan vi i 2019 har taget ansvar for samfund, miljø og økonomi.

I VandCenter Syd tror vi på, at alle – også virksomheder – har et medansvar for klodens fremtid. Der skal omfattende indsatser

til for at udvikle en levevis, der ikke sætter større aftryk på planeten, end den rent faktisk kan bære. Det handler om at nytænke hele vores måde at forbruge og producere på.

Vores strategi

I 2019 vedtog vores bestyrelse en ny strategi, der sætter barren endnu højere end tidligere. Her har vi taget afsæt i, hvad omverdenen har brug for, at vi fokuserer på.

- Strategien inkorporerer FN's verdensmål for bæredygtig udvikling, hvor vi har udpeget fem mål, som det i særlig grad giver mening for VandCenter Syd at arbejde med.
- Strategien baserer sig også på input fra projektet *Absolut miljømæssig bæredygtighedsvurdering*, som du kan læse mere om i kapitlet "Fodafttryk".

Strategien opsætter ambitiøse visionsmål og kræver derfor et tæt samspil med andre interessenter. Den samlede strategi har da også fået titlen *Sammen om bæredygtig udvikling*. Du kan læse mere på vandcenter.dk/strategi.

Kerneansvar

Den nye strategi gælder fra 2020. Den er dog på mange måder i naturlig forlængelse af VandCenter Syds mangeårige arbejde med ansvarlighed og CSR.

Vi sætter fem verdensmål i fokus

Vi har valgt at arbejde med fem verdensmål – læs mere på vandcenter.dk/verdensmaal. De fem verdensmål understøttes af visionsmålene i vores nye strategi – se hvordan de hænger sammen i strategipublikationen *Sammen om bæredygtig udvikling* på vandcenter.dk/strategi.

VandCenter Syds mission

Vand er grundlaget for liv – for mennesker og natur. Vi værner om vandet og går forrest i den bæredygtige udvikling. Vi beskytter grundvandet og sikrer rent drikkevand. Vi tager os af spildevandet og er med til at skabe sunde vandmiljøer. Vi tager hånd om regnvandet og er med til at forme fremtidens grønne byer.

Elementerne i VandCenter Syds nye strategi. Strategien indeholder ambitiøse, langsigtede visionsmål, der ligger op til 30 år ude i fremtiden. Den definerer samtidig de indsatsområder, som i perioden 2020-2024 vil være første skridt på vejen mod at realisere visionen.

Den nye strategi sætter ord på syv kerneansvarsområder, hvor VandCenter Syd har et særligt ansvar. De er: drikkevand, spildevand, regnvand, bæredygtig udvikling, medarbejdere, samfund og virksomhed. Sammen med vores nye mission giver de svaret på, hvad VandCenter Syd er sat i verden for.

Vision

Strategien indholder fem visionsmål, der alle knytter an til et eller flere af vores kerneansvarsområder. Sammen med den overordnede vision – der også er blevet justeret – beskriver de, hvor vi gerne vil hen.

VandCenter Syds vision

Vi sætter et positivt aftryk på verden – og inspirerer andre til at gå samme vej.

De fem visionsmål er:

- Drikkevand baseret på rent grundvand i 2050
- Et vandmiljø i god økologisk tilstand i 2027
- Klimaneutral i 2050
- Det mest ressourceeffektive vandselskab i 2030
- Fremtidssikret, fleksibel og bæredygtig infrastruktur til håndtering af det samlede vandkredsløb i 2050

Til sammen peger vores kerneansvar og visionsmål på en række strategiske indsatsområder. De skal have særligt fokus i strategiperioden 2020-2024 og bringe os første skridt på vejen mod de langsigtede mål.

For at sikre en rød tråd fra strategi til indsats til evaluering og justering vil det fremadrettet være naturligt at ændre VandCenter Syds mål og indikatorer – et arbejde, der griber ind i strukturen af vores fremtidige ansvarlighedsrapporter.

Strategisk risikovurdering

I forlængelse af arbejdet med strategien har vi opdateret vores strategiske risikovurdering af dels udefrakommende risici

for VandCenter Syd som vandselskab og dels risici for vores påvirkning af natur, mennesker eller samfundsudvikling. Listen over risici rummer forskellige emner, som fx forandret klima og forurening af grundvand, se bilag 3. Disse risici kan ændre sig over tid, og processen bliver i første omgang, at trusselsbilledet opdateres en gang årligt.

Politikker, mål og rammer

Vi har formuleret politikker på en række områder, mens vi andre steder har målsætninger. Vores overordnede målsætninger er beskrevet i vores ledelsessystem og er understøttet af en række politikker, som kan ses på bilag 1. Vi er i 2020 i en overgangsfase, hvor den nye strategi skal integreres med tidligere processer og politikker – og nye udarbejdes og beskrives. Igangsættelse af dette arbejde er et mål i vores *Virksomhedsplan 2020*, som kan ses i en kort version på vandcenter.dk/virksomhedsplan.

I *Virksomhedsplan 2019* er der formuleret en række mål, hvoraf de såkaldte servicemål er afrapporteret i bilag 2.

Vores ledelsessystem skal sikre, at vi holder den ansvarlige kurs og forbedrer os løbende. Systemet bygger på de fire internationale standarder, vi er certificeret efter: kvalitetsledelse (ISO 9001), miljøledelse (ISO 14001), arbejdsmiljøledelse (DS/OHSAS 18001) og drikkevandssikkerhed (ISO 22000). Vi har årligt to eksterne og to interne audits på vores ledelsessystem. Det sikrer, at vi identificerer og håndterer konkrete forbedringspunkter.

Overordnet er vi også omfattet af Odense Kommunes og Nordfyns Kommunes ejerpolitikker, der bl.a. udstikker rammer for bæredygtighed, åbenhed og arbejdsklausuler. Læs mere i kapitlet "Virksomheden". Hertil kommer, at vi har tilsluttet os FN's *Global Compact*, som er en række principper for virksomheders samfundsansvar. Sammen med vores mission, vision og værdigrundlag er disse rammer med til at forme vores ansvarlighedsindsats.

Grundvand og drikkevand

UDFORDRINGER

At beskytte grundvandet mod forurening, så vi har rent grundvand både nu og i fremtiden

At indvinde grundvand af høj kvalitet og i tilstrækkelig mængde

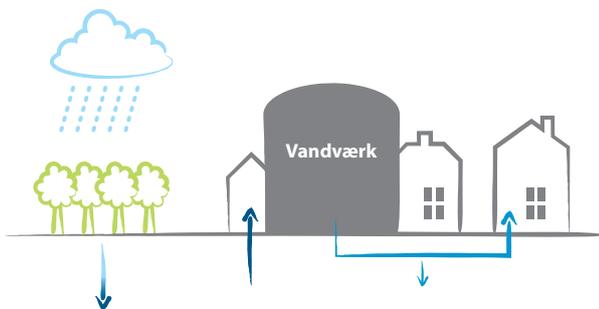
At begrænse vores påvirkning af den våde natur mest muligt, når vi indvinder grundvand

At levere sundt og sikkert drikkevand af høj kvalitet

At sikre et konstant fokus på hygiejne i alle processer

At sikre en stabil drikkevandsforsyning døgnet rundt

Grundvand dannes af vand på overfladen, der siver ned i jorden og ophobes i grundvandsmagasiner. På vores kildepladser pumper vi det op til vores vandværker, hvor det iltes og filtreres. Herefter leverer vi det som drikkevand til vores kunder.

Grundvand

Grundvandsbeskyttelse skal sikre, at vi også kan have rent grundvand til fremtidens drikkevand. Vi beskytter grundvandet bl.a. via skovrejsning og aftaler med landmænd om pesticidfri drift, og vi har handleplaner for fire af vores otte aktive kildepladser. I 2019 havde vi aftaler på plads for 40 % af det areal, hvor vi ønsker at beskytte grundvandet. Det samlede beskyttelsesbehov vil blive vurderet på ny, når vi går i gang med at revidere vores strategi for grundvandsbeskyttelse i 2020.

I foråret 2017 blev de første træer plantet i vores skovrejsningsprojekt, Brylle Vandskov. I 2019 faldt jordfordelingen ved Borreby kildeplads og Brylle Vandskov endeligt på plads, så skovarealet kunne udvides. Vores samarbejdspartner Hedeselskabet har plantet skov på 25 hektar af det nye areal og resten forventes tilplantet i løbet af 2020, så der samlet set nu er beskyttet et areal på 160 hektar.

Hvad er en kildeplads?

Kildepladser er de steder, hvor vi pumper grundvand op. De ligger typisk i nærheden af vores vandværker og indeholder hver især flere borer. I 2019 havde vi otte aktive kildepladser.

Nyt stort skovrejsningsprojekt

I 2019 afsatte Odense Kommune 13 mio. kr. til et skovrejsningsprojekt ved Lindved. Det baner vejen for en ny skovrejsningsaftale som afløser for den gamle aftale fra 2001. Om alt går vel, vil der blive indgået en ny partnerskabsaftale mellem VandCenter Syd, Naturstyrelsen og Odense Kommune i løbet af 2020. Resultatet ventes at blive en skov på over 300 hektar, hvilket svarer til størrelsen på vores andet store skovrejsningsprojekt Elmelund Skov. Du kan se placeringen af vores aktuelle skovrejsningsprojekter på kortet side 10.

Før der kan plantes træer i den nye skov, ligger der dog et større arbejde med jordfordeling og opkøb af jord i området. Dette arbejde vil vi begynde på i 2020.

Bæredygtig indvindingsstrategi

Med vores indvindingsstrategi styrer vi, hvor meget vand, der hentes fra forskellige borer ind til vandværket. Dette sker

under hensyn til vandets kvalitet, der varierer fra boring til boring. Det er en kompleks opgave at sammensætte en indvindingsstrategi, der både forholder sig til idealet om at indvinde grundvand af høj kvalitet og den virkelighed, vi står i, hvor fund af pesticidrester har ført til en del omlægninger.

En indvindingsstrategi skal også tage hensyn til en række andre forhold. Øget indvinding fra en boring kan få betydning for fauna og dyreliv, da det kan påvirke vådområder og dermed naturen i området generelt.

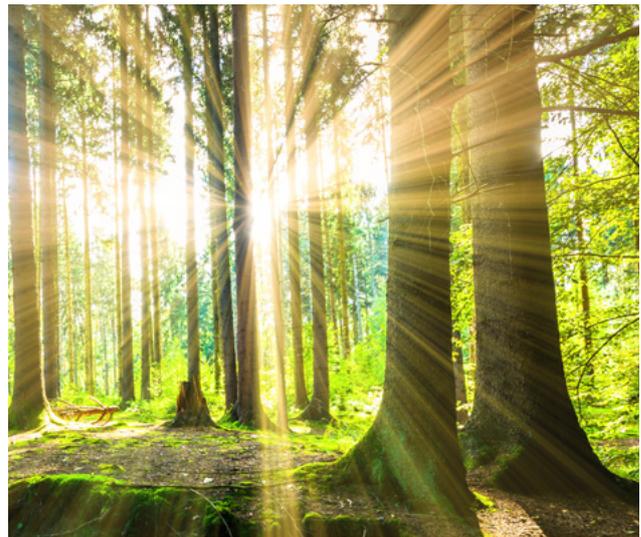
For at undgå, at vi udnytter grundvandsressourcen for meget, måler vi grundvandsstanden ved vores kildepladser. Der kan være store variationer, og derfor følges udviklingen i flere boringer. Vores målinger strækker sig mange årtier bagud og giver et godt billede af udviklingen. Vi har i 2019 i gennemsnit indvundet 223.500 m³ grundvand per boring.

Vandføringen i de vandløb, der krydser vores kildepladser, er også interessant, da den kan sige noget om, hvilken effekt vores indvinding har på vandløb og den våde natur. På nuværende tidspunkt har vi adgang til data fra en statsejet målestation i Ryds Å, og i 2019 har vi etableret vores egen målestation i Lindved Å, som blev sat i drift i januar 2020. Vi har desuden planer om at etablere flere nye permanente målestationer i takt med, at der kommer kommunalt fastsatte miljømål.

Aldersdatering af grundvandet

Aldersdatering af vores grundvand er et vigtigt parameter i forbindelse med drift af kildepladser og strategier for grundvandsbeskyttelse. Det hjælper os til at forstå, hvordan forureninger spredt sig, herunder hvor lang tid forurenede vand er undervejs fra kilde til boring, og hvor lang tid vi kan forvente, påvirkningen af grundvandet står på. Vi har derfor tidligere fået udført aldersdatering på udvalgte boringer på vores kildepladser i 2010.

I samarbejde med forsknings- og rådgivningsinstitutionen **GEUS** og forskere fra Schweiz, Tyskland og Nederlandene udtog vi i sommeren vandprøver til aldersdatering på flere af vores kildepladser. Svarene på undersøgelserne vil vi have i 2020. Disse undersøgelser giver os viden om det grundvand, vi henter op, og samtidig bidrager vi med vigtig information til forskere i Europa.

Grundvandsprisen

VandCenter Syd har gennem mange år uddelt en grundvandspris som anerkendelse af en særlig indsats for at beskytte grundvandet. I 2019 donerede vi prisen på 50.000 kr. til indsamlingsshowet "Danmark planter træer", som er et samarbejde mellem TV2 og Danmarks Naturfredningsforening. Målet med indsamlingen var at samle penge til at plante i alt 1 mio. nye træer i Danmark, bl.a. i områder med særlige drikkevandsinteresser.

Drikkevand

I vores forsyningsområde får vi alt vores drikkevand fra grundvandet, som vi pumper op af vores boringer. På vandværkerne ilttes og filtreres vandet, inden vi sender det ud som drikkevand til forbrugernes vandhaner.

Forsyningsikkerhed

Forsyningsikkerhed for vores kunder er et af vores servicemål, og i en virkelighed, hvor vi bliver udfordret af bl.a. forureningsproblematikker, er det vigtigt at have en god reserve, hvor vandværkerne kan "vikariere" for hinanden, hvis ét af vandværkerne i en periode tages helt eller delvist ud af drift.

Grundvandet er

20-200

år gammelt

Vores boringer er

30-100

meter dybe

Vores forsyningsområde for drikkevand

De blå områder viser, hvor vi forsyner kunder med drikkevand.

- Vores vandværker
- Aktuelle skovrejsningsprojekter

I 2019 foretog vi en dybtgående vurdering af vores forsynings-sikkerhed ved forskellige scenarier. Vurderingen viser, at vi vil kunne opretholde drikkevandsforsyningen selv i perioder med nedsat eller ingen produktion på et af vores værker eller anlæg. Vi har et råderum, der gør os i stand til at forsyne vores kunder med drikkevand, der overholder grænseværdierne - også i en forureningssituation - eller hjælpe andre vandværker eller forsyninger med behov. Akilleshælen er den begrænsede grundvandsressource, som bl.a. er udfordret af pesticidfund, og her må vi træde varsomt for ikke at drive rovdrift på kilden.

På nuværende tidspunkt kan vi fortsat nøjes med en simpel vandbehandling på vores vandværker uden brug af avancerede rensemetoder til at fjerne pesticider. Vi overvejer dog muligheden for at rense for pesticider decentralt ved de berørte borer, hvis det i en periode bliver nødvendigt. Det vil kunne aflaste vores gode borer og genskabe en naturlig balance, så vi sandsynligvis kan udskyde tiltag i forhold til udnyttelse af nye grundvandsressourcer.

Brylle Vandskov skal styrke Dalumværket

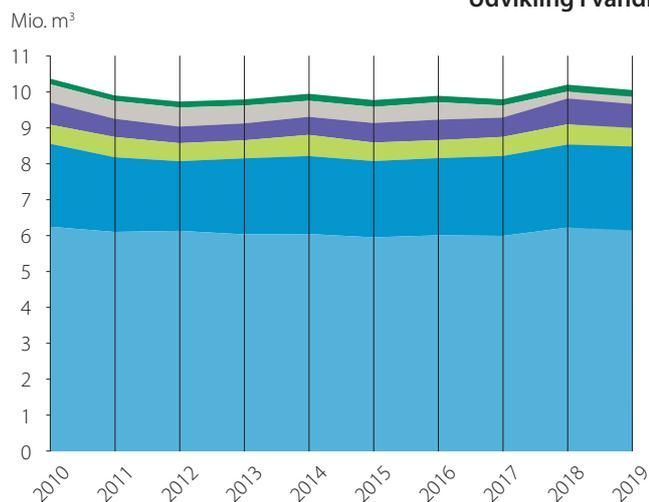
Siden august 2017 har Dalum vandværk haft en begrænset produktion, da fire ud af fem borer er hårdt ramt af pesticider. I 2019 færdiggjorde vi en ny ledning, der leder grundvand fra Borreby kildeplads (ved Brylle Vandskov) til Dalumværket,

Renovering af Holmehaveværket

I slutningen af 2019 igangsatte vi et større renoveringsprojekt på Holmehaveværket, hvor bl.a. klarringsbeholderne fornyes, rentvandsbeholderen renoveres, og der installeres UV-anlæg. Renoveringen betyder, at vandværket er taget ud af drift og ikke leverer drikkevand til Odense i en periode på op mod seks måneder. Denne type renovering er netop mulig, fordi vi har ekstra kapacitet og kan levere langt mere vand, end der er brug for. Holmehaveværket modtager vand fra 12 forskellige borer og kan levere ca. 900 m³ vand i timen til forbrugerne.

Udvikling i vandmængder 2010-2019

Figur 1: På grafen kan du se, hvordan mængden og brugen af det vand, vi pumper op, har udviklet sig de sidste ti år.

som dermed kan køre på maksimal kapacitet. Det ekstra vand fra Borreby kildeplads vil give en god buffer og afhjælpe vores udfordringer med pesticidfund – og betyder desuden, at vandet fra værket får en lavere hårdhedsgrad.

Blødgjort vand til Odense Universitetshospital

Grundvandet i vores indvindingsområde indeholder meget kalk. De seneste år har vi kørt forsøg med blødgøring af vandet, hvor kalkindholdet reduceres – og i foråret 2019 installerede vi et testanlæg på Dalumværket. Vi indgik desuden en aftale med det kommende supersygehus, Nyt OUH, der skal have leveret blødgjort vand fra 2022.

Det blødgjorte vand skal produceres på det nye anlæg på Dalumværket og vil blive transporteret gennem en ny fem km lang forsyningsledning, som vil blive koblet på en trykforøgersstation med UV-anlæg nær Nyt OUH.

Vi kan se af vores kundeundersøgelser, at blødgøring af drikkevand er et emne, der optager vores kunder – og nogle ønsker at vide, om vi har planer om at blødgøre vandet centralt. Dette spørgsmål er foreløbig uafklaret, og vil i så fald være en beslutning, der skal tages af Odense Kommune.

Vandets hårdhedsgrad
15-18
°dH

Offentlige vandposte
21

Vandtyper

- **Filterskyllevand:** Vand til at rengøre filtrene på vores vandværker.
- **Sekundavand:** Vand der ikke har drikke kvalitet, og som bruges til andre formål, fx tekniske anlæg, køling mv.
- **Tab, udskylninger:** Drikkevand regnet som tab, fx via utætte vandrør, når brandvæsnet slukker en brand, eller når der tappes vand fra vandposte mv.
- **Drikkevand:** Leveret til andre kommuner og andre vandværker.
- **Drikkevand:** Til erhverv og institutioner.
- **Drikkevand:** Til private forbrugere.

Drikkevandssikkerhed

Vi fører skarp kontrol med kvaliteten af såvel grundvandet som drikkevandet på vandværkerne og ved udvalgte kunder. Vores drikkevand skal leve op til strenge kvalitetsmål og hygiejneregler, og det sikrer vi gennem kvalitetsledelse. Kvalitetsledelse er en del af vores ledelsessystem og omfatter bl.a. *Dokumenteret Drikkevandssikkerhed (DDS)*. Med DDS'en kan vi dokumentere, hvordan vi har styr på drikkevandssikkerheden i alle aktiviteter fra kilde til kunde.

Vandprøver hos vores kunder

I 2018 trådte en ny bekendtgørelse i kraft, som betyder, at vi skal tage prøver af drikkevandet hos kunderne frem for på

vandværkerne. I samarbejde med vores tilsynsførende kommuner har vi derfor udarbejdet et analyseprogram, der lever op til den nye bekendtgørelse. Analyseprogrammet blev sat i gang 1. januar 2019, og alle prøver for året er udtaget. Vi fortsætter desuden med også at udtage prøver på vores vandværker og ledningsnet.

I september blev der målt E. coli-bakterier i en enkelt vandprøve fra området omkring Odense Universitetshospital (OUH) og Odense Zoo, hvilket førte til en kogeanbefaling for beboerne i området. I alt blev 1.644 beboere berørt af kogeanbefalingen, som de fik besked om via SMS-service, pressen, vores hjemmeside og facebookside. Derudover havde vi telefonisk kontakt med sårbare forbrugere i området – herunder OUH. Sagen blev håndteret i tæt samarbejde med myndighederne, og kogeanbefalingen blev ophævet igen dagen efter.

Som læring fra overskridelsen i området omkring OUH har vi besluttet fremover at udtage dobbelt-kontroller netop ved OUH, da det er en sårbar kunde.

Foruden den formodede forurening i området omkring OUH har vi i 2019 haft ti mindre mikrobielle overskridelser på vandprøver udtaget ved kunder, på vandværker, højdebeholdere, drikkevandsposte eller i forbindelse med vores ledningsrenoveringer. Disse sager blev ligeledes håndteret i tæt samarbejde med myndighederne, og i ingen af tilfældene var der risiko for kundernes sundhed. Du kan læse mere på vandcenter.dk/drikkevandskvalitet.

Direkte besked på sms

Der er mulighed for at få direkte besked på sms ved mistanke om vandforurening i dit område. Alle, der får vand fra VandCenter Syd, kan tilmelde sig den gratis sms-service på vandcenter.dk/sms.

Ekstra sikring mod vandforurening

Vi er i disse år i gang med at indføre UV-behandling på vigtige steder i vores drikkevandsforsyning. UV-behandlingen giver en ekstra sikring mod bakteriologisk forurening. I 2019 har vi taget endnu fire UV-anlæg i brug – to installeret på trykforøgere i byen og to installeret på Lindvedværket.

Viden og overvågning

Vi har som vandselskab pligt til at teste vores drikkevand for uønskede stoffer. I 2019 blev der tilføjet syv nye stoffer til listen over, hvad det er lovpligtigt at tage prøver for. Vi havde allerede testet for alle nye stoffer gennem et partnerskab med Region Syddanmark, inden de blev lovpligtige. I den forbindelse havde vi fund af stoffet chlorothalonil-amidsulfonsyre i mængder under grænseværdien.

Hvad er en grænseværdi?

En grænseværdi er et tal for den mængde af et givent stof, som drikkevand eller fødevarer maksimalt må indeholde. Den lovmæssigt fastsatte grænseværdi for pesticidrester i drikkevand er 0,1 mikrogram/liter, svarende til 1 gram per 10 millioner liter vand.

I 2019 gennemførte Miljøstyrelsen første del af en masse-screening, hvor grundvandet fra undersøgelsesboringer over hele Danmark blev testet for over 400 pesticidstoffer. Screeningsprogrammet har til formål at identificere nye stoffer, det skal gøres obligatorisk at teste for, samt at udvikle fælles målemetoder for disse stoffer. Arbejdet forløber over fire år og vil give os langt større sikkerhed for, at den obligatoriske overvågning af drikkevandet indeholder alle de stoffer, det er relevant at undersøge for.

Ingen pesticider over grænseværdien

I 2017 blev der fundet et nyt pesticid i grundvandet, som siden har været en udfordring for vandselskaber over hele landet. Efterhånden er udfordringen blevet et vilkår, som vi løser ved at arbejde målrettet med vores indvindingsstrategi – og i 2019 havde vi ingen overskridelser af grænseværdierne for pesticidrester i drikkevandet.

Det betyder, at drikkevandet overholder de grænseværdier, myndighederne har sat. Vi har dog ikke kunnet opretholde den gode margin til grænseværdierne, som ellers er vores servicemål. Det skyldes, at vores indvinding skal tage hensyn til flere ting, herunder både naturen omkring vores kildepladser og drikkevandets kvalitet.

Spildevand og regnvand

UDFORDRINGER

At bidrage til klimatilpasning

At sikre en stabil og sikker afledning af spildevand hele døgnet

At nedbringe antallet af overløb fra kloaksystemet til vandløb i forbindelse med store mængder regn

At bidrage til sunde vandmiljøer gennem sikker og effektiv rensning af spildevand

Når vores kunder har brugt vand, løber det i kloakken og ledes til vores renselanlæg. Her renses det og sendes tilbage til å og hav. Regnvand løber mange steder i kloakken sammen med spildevandet, hvilket kan være en udfordring, når det regner meget.

Klimatilpasning og kloak

Klimaforandringer samt nye og mere fortættede byområder udgør i disse år en udfordring for kloaksystemet, som ikke er bygget til at aftage de stigende mængder regn, der havner i det. Vores kloaksystemer er enten fællessystemer eller separat-systemer. I separat-systemer transporteres regn- og spildevand i hver deres rør, mens fællessystemerne har blandet regn og spildevand sammen. Ca. 40 % af vores kloaksystem er fællessystemer.

Vand fra alle sider. I de kommende år vil vi blive presset af klimaforandringernes stigende vandmængder, hvor især overfladenært grundvand er en stor udfordring for os og vores kunder. Denne udfordring forsøger vi at løse i tværfagligt fællesskab med Odense og Nordfyns kommuner ved at se vandets kredsløb i et helhedsperspektiv. I EU-projektet *Odense-Modellen* adresserer vi også disse problematikker, og vi samarbejder med vores 3VAND partnere samt KL og DANVA på lovgivningsændringer, så vandselskaberne kan få lov til at håndtere overfladenært grundvand. Ud over at håndtere stigende vandstande og vandmængder skal vi samtidig imødekomme krav fra politikere og borgere om folkesundhed, et renere vandmiljø, bedre bynatur, biodiversitet og badevand.

Når det regner kraftigt i et fælleskloakeret område, kan mængden af regn overbelaste systemet, og der kan ske oversvømmelse eller overløb til naturen. Vi skal tænke i nye løsninger, som fx kan være større rør, bassinanlæg eller separatkloakering. Det kan også være forskellige typer af såkaldte LAR-løsninger (Lokal Afledning af Regnvand), hvor regnvandet bliver og håndteres dér, hvor det falder. Læs mere om, hvad vi forstår ved klimatilpasning, og hvordan vi ser vores bidrag på vandcenter.dk/klimatilpasning.

I nogle områder har vi udelukkende spildevandskloaker, og regnvandet i området håndteres af kunderne/grundejerforeninger mv. Hvis disse spildevandskloaker belastes af meget regn, kan det i yderste konsekvens betyde, at kunderne ikke kan komme af med spildevandet. Dette var tilfældet en oktoberdag i 2019, hvor en række kunder i Tørresø ikke kunne trække ud i deres toilet i mange timer. Årsagen var bl.a., at regnvand fra huse i området løber i spildevandskloakken, selv om det ikke må være koblet på her, men skal håndteres separat. Det betyder, at vi ikke har opfyldt alle vores mål for forsyningsikkerhed på spildevandssiden i 2019.

Overløb til naturen

Når der sker overløb fra fællessystemer, er det spildevand fortyndet meget med regnvand, der løber ud i naturen. Vores myndighed stiller krav vedrørende mængden og frekvensen af disse uønskede, men tilladte overløb. 2019 har været et år med rekordstor nedbørsmængde, og vi har desværre ikke levet op til myndighedskravene på overløbssiden.

Nye løsninger til regnvand

Vi er hele tiden opmærksomme på, hvor der opstår mulighed for at koble regnvand fra fællessystemer, og de seneste år har vi tilstræbt at supplere vores regnvandshåndtering ved at hægte os på, når vores ejerkommuner alligevel gennemfører trafik- eller byomdannelsesprojekter. Disse "samskabelsesprojekter"

I projektet *Klimaklar i Skibhus* har vi fortsat afprøvet nye materialer og metoder for at finde nye bæredygtige løsninger. Her tester vi materialet Rockflow - hårdt pressede rockwool-blokke - som alternativ til de traditionelle faskiner af plastkasser.

Dit og vores ansvar

Som husejer, ejer du selv de vand- og kloakrør, der ligger på din grund. Du har også ansvaret for at vedligeholde dem og sikre, at din tilslutning til det offentlige system er korrekt. VandCenter Syd vedligeholder rørene på offentlig grund. Du har også ansvar for at forebygge oversvømmelser i din egen kælder, og for at fjerne vandet fra kælderen, hvis uheldet er ude. Find gode råd til, hvordan du beskytter din kælder mod oversvømmelser på vandcenter.dk/faq

kan fx opstå i forbindelse med gaderenoveringer og er et godt eksempel på, hvordan regnvandshåndtering med fordel kan integreres i graveprojekter.

I 2019 har vi i forbindelse med Nordfyns Kommunes fortovs- og vejprojekter lagt regnvandsfaskiner i gaden under Sct. Annagade i Bogense, hvor vand fra gade og tage opsamles. Noget af det opsamlede vand nedsives, og noget af det vil blive ledt langsomt videre til fællessystemet. Det betyder, at store mængder regn forsinkes, så vores renseanlæg bedre kan følge med.

I Otterup har vi anlagt LAR-vejbede i Jernbanegade. I dette projekt bliver alt det opsamlede regnvand langsomt ledt videre til fællessystemet, da området har særlige drikkevandsinteresser, og nedsivning derfor ikke er tilladt her.

I Odense har vi ligeledes benyttet lejligheden til at koble os på Odense Kommunes trafikprojekter og har bl.a. anlagt en LAR-løsning på en skolevej i det sydlige Odense som en del af kommunens tiltag til at regulere hastigheden på vejen.

Udstykninger

Også når vi anlægger kloak til nye udstykninger, har vi fokus på regnvandshåndtering. Vi tilstræber at håndtere regnvandet lokalt ved at nedsive det i fx vejbede. Er det ikke muligt, kloakerer vi med et separat rør til regnvandet, som så afledes via et regnvandsbassin. Regnvandsbassinene bremser vandet og fungerer samtidig som sandfang og olieudskillere, inden vandet ledes til nærmeste vandløb eller å.

I 2019 har vi haft byggemodningsprojekter på bl.a. Bellinge Fælled, Horsebækvej i Otterup og på nye udstykninger på Rugårdsvej i Odense. På Rugårdsvej har vi etableret et forsinkelsesbassin under Tarup Paarup Idrætsforenings tennisbaner til

Projektleder Liselotte Jensen gav interesserede en rundvisning i det underjordiske bassin ved Højstrupvej/Møllemarksvej, inden bassinet blev taget i brug.

forsinkelse af regnvand fra den nye udstykning inden udledning til Bolbro Rende. Projektet er opstartet i 2019 og forventes færdiggjort i 2020.

Aflastning af Bolbro Rende

De sidste år har vi investeret i en række projekter i Odense-bydelen Bolbro for bl.a. at mindske risikoen for oversvømmelser i området og overløb til Bolbro Rende - så vidt muligt i synergi med kommunens områdefornyelse.

I 2019 afsluttede vi bl.a. etableringen af et underjordisk bassin ved Højstrupvej/Møllemarksvej, som fremover skal beskytte Odense Idrætspark og den nye letbane mod oversvømmelser.

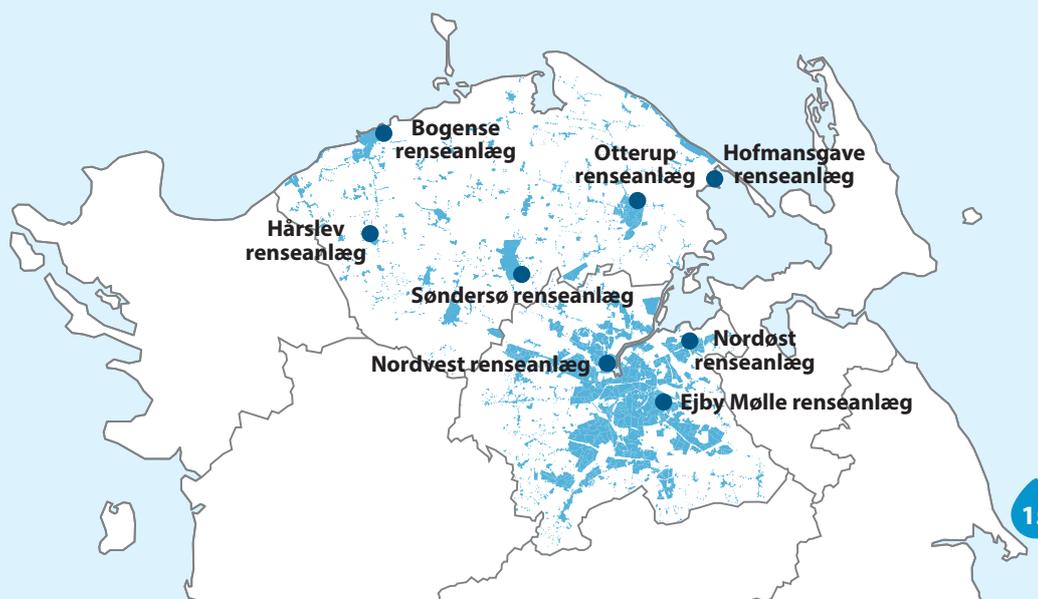
På den store tidligere erhvervsgrund, hvor GASA lå, er der skabt en ny bydel i Odense – Gartnerbyen. I den forbindelse har vi afkoblet regnvandet fra området og omdannet en del af Bolbro Rende til et regnvandsbassin. Her kan regnvandet fra den nye bydel forsinkes og renses, inden det bliver ledt videre ud til Bolbro rende. Byomdannelsen og udbygning af afløbssystemet i Bolbro fortsætter i 2020.

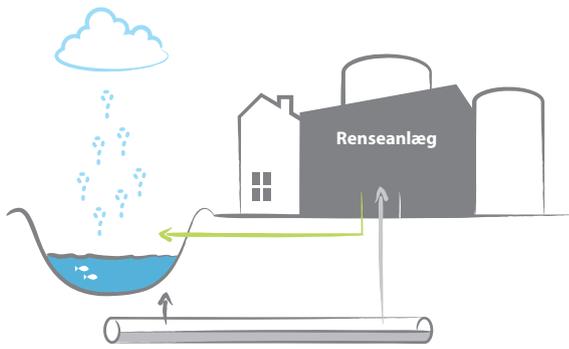
Vores modelberegninger kan indikere effekten af bassinet ved Højstrupvej/Møllemarksvej og afkoblingen af Gartnerbyen. Beregningerne viser, at effekten af de to projekter var, at vi reducerede antallet af overløb til Bolbro Rende fra 29 til ét i 2019.

Vores forsyningsområde for spildevand

De blå områder viser, hvor vores otte renselanlæg modtager spildevand fra. I de områder, hvor der ikke er offentlig kloak, tømmer vi bundfældningstanke og samletanke.

● Vores renselanlæg

Rensning og vandmiljø

På vores renselanlæg gennemgår spildevandet en mekanisk, biologisk og kemisk rensning og bliver filtreret, inden vi leder det ud i enten en nærliggende å, Odense Fjord eller Lillebælt.

Kontrol af spildevand og slam

Der findes en række lovkrav til det rensede spildevand. Herudover skal vi også overholde krav til indhold af tungmetaller og miljøfremmede stoffer i det slam, som er restproduktet fra rensningen. Vores medarbejdere kontrollerer løbende det rensede vand og slammet for at holde øje med driften og effektiviteten af vores anlæg. I 2019 overholdt vi alle lovkrav til både spildevand og slam.

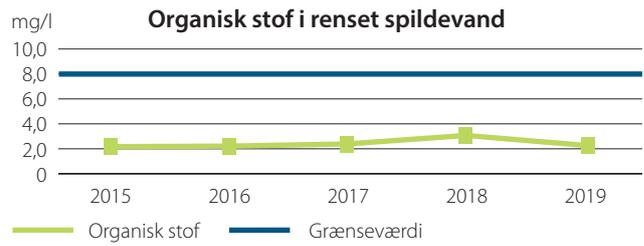
Lovkrav til det rensede spildevand

Det rensede spildevand undersøges for indholdet af organisk stof, kvælstof og fosfor, se figur 3, 4 og 5. I 2019 var vi under de lovmæssige grænseværdier for alle tre stoffer.

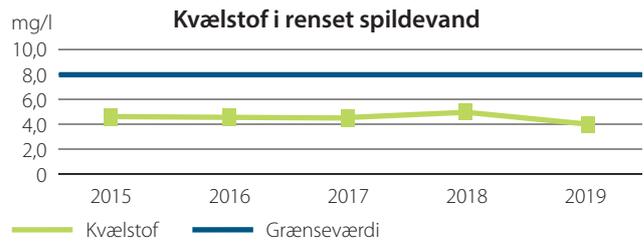
Vi har haft et par fejl i prøvetagninger, hvor vi ikke har målt temperaturen korrekt i udløbsprøverne og derfor kun har haft temperaturmålingen fra procestanken. Disse fejl er indberettet til myndighederne, og vi har korrigeret for at undgå, at det sker igen.

Optimering af rensprocessen

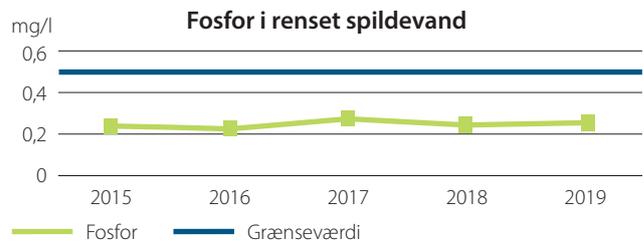
Vi undersøger hele tiden nye metoder til optimering og effektivisering af vores processer, hvor vi samtidig fastholder den høje kvalitet af spildevandsrensningen.

Figur 3: Vi overholder grænseværdien for organisk stof i rensed spildevand.

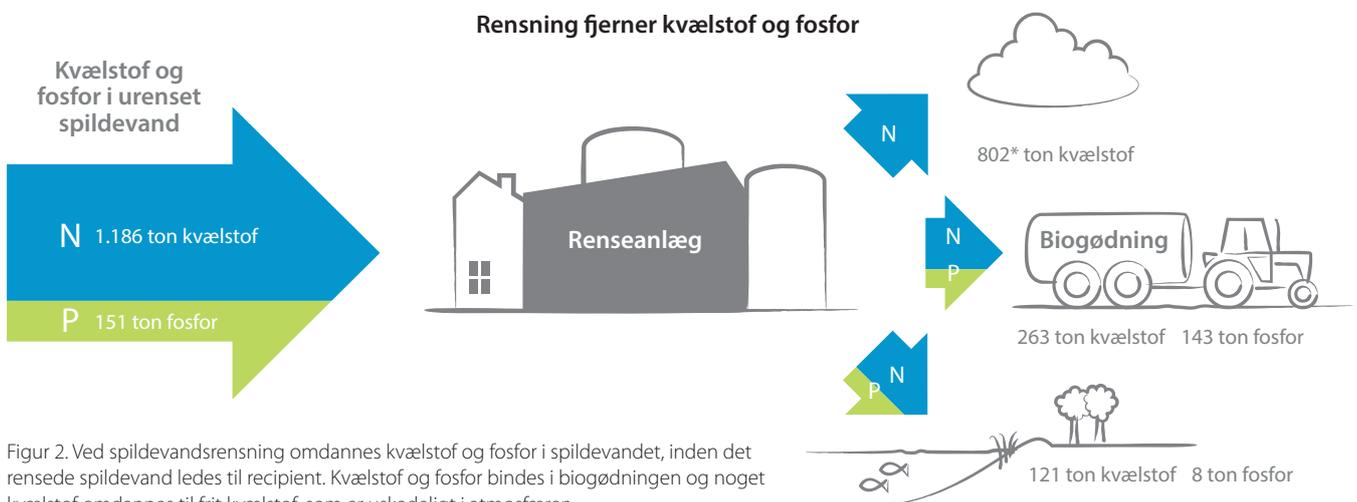

Figur 4: Vi overholder grænseværdien for kvælstof i rensed spildevand.

Figur 5: Vi overholder grænseværdien for fosfor i rensed spildevand.

I projektet OnlineDNA samarbejder vi med bl.a. Aalborg Universitet, som er verdensførende inden for DNA-analyser på spildevandsområdet. Sammen har vi udviklet en teknolog til en billig og hurtig DNA-test, som kan vise hvilke bakterier, vi har på renselanlæggene. Målet er at kunne styre sammensætningen af bakterier til den bedste rensproces. Ejby Mølle renselanlæg er udvalgt som showcase til at demonstrere teknologien i praksis i 2020.

Figur 2. Ved spildevandsrensning omdannes kvælstof og fosfor i spildevandet, inden det rensede spildevand ledes til recipient. Kvælstof og fosfor bindes i biogødningen og noget kvælstof omdannes til frit kvælstof, som er uskadeligt i atmosfæren.

* Estimeret værdi.

Samfund

UDFORDRINGER

At løfte vores særlige samfundsansvar som offentligt ejet monopolvirksomhed

At styrke dialogen med vores interessenter

At formidle viden om vand og sikre tilfredse og miljøbevidste kunder i alle aldre

At bidrage til et rummeligt og mangfoldigt arbejdsmarked

At bidrage til byudvikling i vores forsyningsområde

Som offentligt ejet vandselskab har vi et særligt samfundsansvar. Det betyder bl.a., at vi skal lytte til kundernes behov, være med til at udvikle vores lokalområde og bidrage til et mangfoldigt samfund.

Dialog med kunder

Vi lægger stor vægt på dialog med vores forskellige kunder, der spænder fra private husstande og boligforeninger til erhvervsvirksomheder.

For at blive klogere på kundernes behov og deres forventninger til os gennemførte vi i 2019 den anden af i alt tre kundeundersøgelser. I alt 2.044 kunder besvarede et elektronisk spørgeskema om os og vores aktiviteter. Her udtrykker kunderne stor tilfredshed med vores leverance af drikkevand samt afledning af spildevand. Tæt på halvdelen af kunderne svarer dog, at de har et lavt eller ingen kendskab til VandCenter Syd og vores aktiviteter.

Kundeundersøgelser som denne fra 2019 giver os gode fingerpeg om tendenser og behov - og hvordan vi kan forbedre kundernes kendskab til os og den samlede kundeoplevelse.

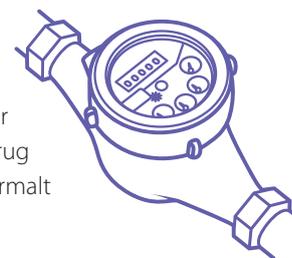
Fjernaflæste målere

I kundeundersøgelsen har vi bl.a. spurgt ind til kundernes interesse for fjernaflæste målere, hvilket 87 % af de adspurgte kunder er positive over for. Ved at gå over til fjernaflæste målere skal kunderne ikke længere selv indrapportere deres årlige vandforbrug.

I 2019 blev det besluttet, at vi over en årrække skal installere fjernaflæste målere hos alle vores kunder. Der gennemføres et udbud på indkøb af målere i løbet af 2020, hvorefter udrulningen forventes fra 2021.

Allerede i 2020 vil vi gennemføre et forprojekt i et område af Odense med fjernaflæste målere hos et afgrænset antal kunder. Erfaringerne skal give input til, hvad der er vigtigt at kom-

munikere med kunderne om; det kan fx være services, der giver dem overblik over deres vandforbrug og hurtig respons i tilfælde af unormalt forbrug.

Events og arrangementer

I 2019 deltog vi på en række events og afviklede selv tre arrangementer, hvor vi mødte vores kunder. I anledning af vores 25-års jubilæum som kommunalt aktieselskab afholdt vi åbent hus på Ejby Mølle renseanlæg, som mange kunder almindeligvis ikke har adgang til. Her fik gæsterne bl.a. en rundvisning på renseanlægget, og vi fik mulighed for at fortælle, hvordan anlæggets energiproduktion bidrager til vores ambition om at være en bæredygtig virksomhed.

I Brylle Vandskov inviterede vi i 2019 også til "åbent hus", hvor vi i grønne omgivelser kunne fortælle om vores arbejde med grundvandsbeskyttelse gennem bl.a. skovrejsning.

I bydelen Bolbro i det vestlige Odense har vi anlagt et underjordisk bassin, der skal aflaste kloaksystemet i området. Inden bassinet blev taget i brug, inviterede vi lokale beboere og alle øvrige interesserede en tur ned i anlægget, hvor deltagerne kunne få et indblik i, hvordan vi arbejder med regnvandshåndtering og aflastning af kloaksystemet.

Derudover deltog vi i 2019 på de årligt tilbagevendende begivenheder Odense Blomsterfestival, Miljøets Folkemøde og Fjordens Dag, der altid giver os gode snakke med kunderne.

Kun 3 ting i dit lokum

Vi gennemførte en række kampagner i 2019, hvor vi på forskellige kanaler formidlede budskaber og information til kunderne. Et kampagnebudskab, der rungede højt, var, at du kun må smide tre ting i dit lokum: **pis, lort og papir**.

Dette budskab fik vi ved hjælp af breve og store plakater bl.a. formidlet til samtlige husstande i et nybyggerkvarter i det nordøstlige Odense, hvor pumper i kloaksystemet hyppigt blev stoppet til af vådservietter og andet affald fra parcelhuse. Denne lokale indsats fik bl.a. omtale i TV 2/Fyns nyhedsudsendelse samt lokale aviser. Indsatsen havde en god effekt, da tilbagemeldingen fra vores driftspersonale er, at de nu oplever færre pumpestop i det pågældende område.

At toilettet ikke er en skraldespand, var også budskabet i en kampagne i samarbejde med to studerende på Syddansk Universitet (SDU), hvor der på uddannelsesinstitutionens toiletter blev sat klistermærker op. Kampagnen gav god kontakt til de studerende, og vi fik også en indikation af mindre affald i kloakken end før kampagnen.

På FN's *World Toilet Day* fik vi mulighed for at præsentere en udstilling på Borgernes Hus i Odense. Denne anledning benyttede vi også til at stille skarpt på fremmedlegemer i afløbssystemet – men vi fik også sagt "Tak for lort" til vores kunder, da de

Medarbejder fisker vådservietter ud af en pumpe, der er brudt ned på grund af affaldet. Der er nu færre pumpestop i denne pumpestation, efter en lokal kampagne blev gennemført.

Blå fisk

Ildsjæle fra en grundejerforening i Odense spraymalede blå fisk ud for vejristene i deres lokalområde. På den måde fik de illustreret, at de bor i et separatkloakeret område – hvor alt, der løber ud i ristene, ender hos fiskene og vandmiljøet. Vi understøttede denne gode indsats og delte billeder og budskaber på vores Facebook-side.

ved at gå på toilettet bidrager med spildevand, som vi producerer grøn energi af.

Van(d)vittig april

På *Vandets Dag* i foråret 2019 var der fokus på drikkevandet. Her kørte vi i samarbejde med tre private vandværker i Odense en månedlang kampagne, hvor vi opfordrede til at tage "30 dage på vandvognen" - med postevand fra hanen frem for dyrt flaskvand i plasticemballage.

Evalueringen viste, at vi især på de sociale medier nåede bredt ud. Med kampagnen fik vi også prøvet kræfter med influencerkommunikation, hvor indflydelsesrige bloggere fx deler kampagnebudskaber på platforme som Instagram. En lignende kampagne – med appel til at slukke tørsten i vand fra hanen – planlægger vi også at gennemføre i 2020.

Byudvikling og regnvand som ressource

Vi støtter op om byudviklingen i vores forsyningsområde og aflaster kloaksystemet ved at anlægge blå-grønne løsninger med rekreativ værdi, hvor det er muligt – fx regnbassiner og vejbede. Disse overfladeløsninger har indflydelse på byrummet og borgernes uderum.

Dette stiller krav til dialog med interessenter, som kan bidrage med lokalkendskab og input til projekterne. Ved anlæggelsen af en større regnvandssø i Sanderum i det sydlige Odense var borgerinddragelsen væsentlig – især fordi søen og det tilhørende dige grænser op til et villakvarter. Vi deltog derfor i et informationsmøde, som Odense Kommune afholdt – og vi afviklede derudover et "åbent hus"-arrangement, hvor de lokale beboere kunne høre mere om den kommende sø og stille spørgsmål. Vi fik bl.a. tilbagemeldinger om, at en planlagt sti rundt om søen ville give nogle beboere udfordringer med, at man kan kigge ind i deres boliger. Senere var der også nogle

Vores kunder blev i april 2019 opfordret til at tage "30 dage på vandvognen" – og kun slukke tørsten i vand fra hanen.

grundejere, der mente, at diget var anlagt for tæt på deres skel, og de tilladelser, som vi har fået fra Odense Kommune i forbindelse med etablering af dige og sø er påklaget, og sagen er endnu ikke afklaret.

Flytning af et rørlagt vandløb gav utilsigtede problemer, som i dialog med de berørte grundejere blev løst ved etablering af dræn. Vi har haft en konstruktiv dialog med grundejerne om de nævnte udfordringer, hvilket giver mulighed for forbedringer og en god læring til fremtidige projekter – herunder, at en tidlig inddragelse af borgere altid er værdifuldt.

Samarbejde med boligselskaber

Almennyttige og private boligselskaber i Odense og på Nordfyn råder over større arealer, der med fordel kan afkobles fra kloaksystemet – og hvorpå man kan håndtere regnvand ved hjælp af LAR-løsninger.

I 2019 var vi med til at gennemføre en workshop, hvor nogle af de større boligselskaber deltog. Tekniske medarbejdere fra boligselskaberne fik inspiration og sparring fra anlægsgartnere i forhold til LAR-anlæg på deres arealer – og så på løsninger i praksis. Forud for workshoppen var vi med til at producere informationsmateriale og vejledning om LAR, der indeholdt lokale cases og var specifikt rettet mod at gøre boligselskaber opmærksomme på deres muligheder.

Socialt ansvar og uddannelse

Vi ønsker at afspejle mangfoldigheden i det samfund, vi er en del af. Ved hjælp af uddannelses- og praktikforløb samt arbejdsprøvning skaber vi jobmuligheder til mennesker med forskellig tilknytning til arbejdsmarkedet. I 2019 havde vi 11 praktikanter

(maskinmesterpraktik, ingeniørpraktik og virksomhedspraktik) samt tre ansatte i fleksjob, men ingen i løntilskudsjob.

Vi støtter op om de lokale uddannelsesinstitutioner ved at indgå i opgave- og projektsamarbejde med studerede. Vi deltog desuden på *Praktik- og projektdag* på SDU, hvor mange studerende fik mulighed for at lære os at kende og drøfte evt. samarbejde.

Børn og læring

Vi vil gerne klæde fremtidens forbrugere på til at passe godt på vandet og miljøet. Til skoleklasser og andre interesserede grupper tilbyder vi gratis undervisningsforløb samt rundvisninger på vandværker og rensesanlæg.

Nej til social dumping

Vi skal være med til at sikre gode arbejdsforhold hos de entreprenører, der arbejder for os. Vi har derfor indgået en aftale med Odense Kommunes Kontrolenhed, som kontrollerer, at klausuler på tjenesteydelses- og byggekontrakter samt anlægskontrakter overholdes. Fx besøger Kontrolenheden vores anlægsprojekter og undersøger på byggepladsen, om vores entreprenører og evt. underentreprenører opfører sig i tråd med kravene i arbejdsklausulen.

Kontrolenheden har i 2019 udført otte besøg på vores vegne. Et af disse besøg gav anledning til yderligere undersøgelse og indhentning af dokumentation. Det viste sig, at arbejdsklausulen blev overholdt af vores entreprenør samt underentreprenør, hvorfor sagen ikke fik konsekvenser.

Rundvisninger

135

Fodaftryk

UDFORDRINGER

At reducere energiforbruget i vores processer – fra kildeplads til renselanlæg

At øge vores egenproduktion af grøn energi

At reducere den samlede miljøbelastning i vores processer

At sikre en bæredygtig anvendelse – og genanvendelse – af ressourcer

At bortskaffe restprodukter på miljø-mæssigt forsvarlig vis

Vi tager ansvar for det fodaftryk, vi sætter, og vi undersøger, hvordan vi påvirker miljø, klima og det omgivende samfund. Vi stræber efter at være ressourceeffektive og producere grøn energi, samtidig med at vi arbejder på at begrænse vores udledning af CO₂ og andre klimagasser.

Absolut bæredygtighed

På projektet *Absolut miljømæssig bæredygtighedsvurdering* har vi i samarbejde med Danmarks Tekniske Universitet foretaget en udvidet vurdering af vores miljøpåvirkninger på tværs af organisationen. Ideen er at se på, hvordan vi reelt set belaster kloden med vores aktiviteter - i forhold til, hvad kloden kan klare. *Absolut miljømæssig bæredygtighedsvurdering* vil fremadrettet påvirke vores CO₂-regnskab, hvor langt flere faktorer tages med i den samlede betragtning. Læs mere i afsnittet "Energier og CO₂" på næste side.

Med projektet har vi fået et endnu bedre grundlag for at prioritere vores indsats med henblik på at reducere vores miljøpåvirkning. Det har bidraget til formuleringen af langsigtede og ambitiøse visionsmål i vores nye strategi.

Life Cycle Assessment (LCA)

Et nyttigt værktøj til at arbejde med bæredygtighed er *stormLCA* (Life Cycle Assessment / livscyklusvurdering), der kvantificerer miljøpåvirkningerne af vores anlægsaktiviteter. Vi lancerede *stormLCA* i 2019, og værktøjet videreudvikles i *Odense-Modellen*, der er delvist finansieret af EU.

Ved hjælp af modellen kan en projektleder foretage såkaldte bæredygtighedsvurderinger af anlægsløsninger og sammenligne, hvordan og i hvilken grad de forskellige muligheder påvirker miljøet. Styrken ved *stormLCA* er, at man ligesom med *Absolut miljømæssig bæredygtighedsvurdering* ser på miljøpåvirkningen over en hel livscyklus. Vi har allerede anvendt *stormLCA* på nogle af vores anlægsprojekter, og brugen af værktøjet skal bredes videre ud i organisationen.

Her påvirker vi miljøet*

VandCenter Syds væsentligste påvirkninger af miljøet er beskrevet i vores ledelsessystem. De er:

- Udledning af rensat spildevand til naturen
- Afsætning af slam til landbrugsjord
- Regnbetingede overløb af blandet regn- og spildevand fra fælleskloakerede områder
- Regnbetingede udløb fra det separate regnvandssystem
- Indvinding af grundvand
- Udledning af filterskyllevand fra vandværker
- Forbrug af fossile brændstoffer

* Oversigten vil fremadrettet blive opdateret med indsigterne fra Absolut miljømæssig bæredygtighedsvurdering, hvor klimapåvirkning bl.a. vil fremgå.

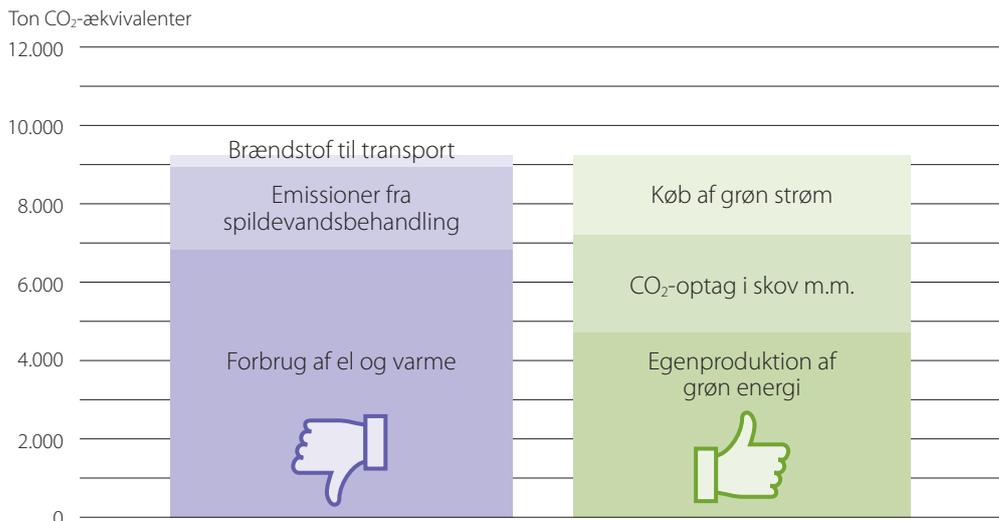

I Odense og på Nordfyn anlægger vi LAR-vejbede, der håndterer regnvand og bidrager til biodiversitet. Et forskningsprojekt viser, at bedene er levesteder og "åben buffet" for mange forskellige dyr og insekter.

CO₂-regnskab for 2019

Vi har belastet miljøet med
9.228 ton CO₂ fordelt på:

Vi har sparet miljøet for
9.229 ton CO₂ fordelt på:

Figur 6: VandCenter Syds CO₂-regnskab for 2019 angivet i CO₂-ækvivalenter. Ved opstilling af CO₂-regnskabet bruges bl.a. emissionsfaktorer til at omregne el- og varme-energiens kWh til CO₂-ækvivalenter. Disse emissionsfaktorer og opgørelsesmetoden er beskrevet i bilag 4.

Energi og CO₂

Vi har i en årrække arbejdet målrettet på at blive både energi- og CO₂-neutrale. I 2019 lykkedes vi med at blive energineutrale, og vi producerede altså lige så meget energi, som vi selv brugte i VandCenter Syd.

Vores CO₂-regnskab for 2019 - målt i CO₂-ækvivalenter - var ligeledes positivt: Vi sparede atmosfæren for mere CO₂, end vi belastede den med. Vi kom i mål og tippede CO₂ balancen til den positive side ved at købe certifikater, der sikrer, at vores energileverandør udbygger deres vedvarende energianlæg.

Vi har i flere år opgjort vores CO₂-regnskab efter rammen, som ses i figur 6. Der er behov for at revurdere rammerne for CO₂-regnskabet med den viden om vores reelle miljøpåvirkning, som vi har fået fra *Absolut miljømæssig bæredygtighedsvurdering*. Blandt de påvirkninger, som bør indgå i regnskabet, er fx udvikling af gasarter i kloaksystemet, brug af beton og andre materialer på byggeprojekter, opførelse af bygninger og anlæg mv.

Elforbrug

Vi bruger strøm, når vi leverer drikkevand og renser spildevand. Hver gang, du bruger 1 m³ vand fra hanen, bruger vi 1,59 kWh strøm.

0,32 kWh bruges til drikkevandet

1,27 kWh bruges til spildevandet

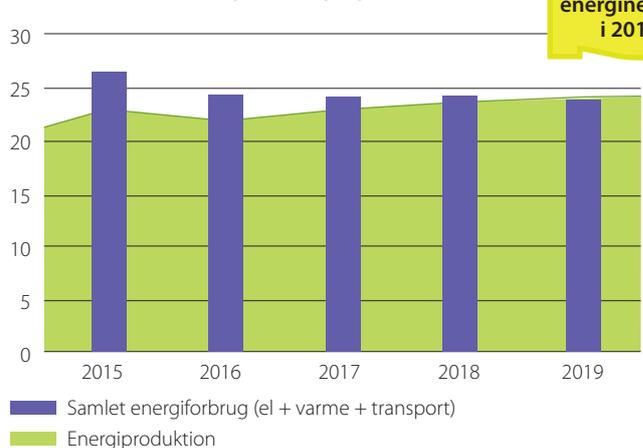
I de kommende år vil vi opdatere rammen og opgørelsesmetoden, så faktorer som de førnævnte indgår. Vi forventer, at dette vil få en væsentlig betydning for vores fremtidige CO₂-regnskab, som med stor sandsynlighed ikke vil være positiv. Det vil dog være et bedre udgangspunkt for at arbejde med de udfordringer, der reelt er ift. vores miljøpåvirkning.

Energiproduktion og -forbrug

Vores største energiproduktion kommer fra vores renseanlæg, Ejby Mølle renseanlæg. Her producerer vi grøn energi af biogas, der dannes, når slam fra spildevandsrensningen rådner.

Solenergi bidrager også til energibalancen. Vores forskellige solcelleanlæg producerede ca. 425.000 kWh i 2019, hvilket fx dækker, hvad der svarer til hele vores energiforbrug på renseanlægget i Otterup på Nordfyn.

Energiforbrug og -produktion

Figur 7: Vi producerer lige så meget energi, som vi forbruger. Her ses udviklingen i GWh fra 2015 - 2019.

Vi har i 2019 arbejdet med at skaffe data til en analyse af, om termisk hydrolyse er en god ide til at reducere slammængderne og producere mere energi. Desværre er der opstået uklarheder om fremtidigt ejerforhold for vores samarbejdspartner, hvilket har sat arbejdet i stå.

For at opnå energibesparelser optimerer vi løbende processer og foretager renoveringer af anlæg. Nogle af de største energibesparelser i 2019 er opnået ved forbedringer og fornyelser på to mindre renseanlæg.

Desuden er følgende tiltag gennemført i 2019, der bidrager til energiforbedringer:

- To gasmotorer, der producerer energi på Ejby Mølle renseanlæg, er blevet renoveret
- Store, gamle pumper fra 1950'erne er udskiftet i filterpumpestationen på Ejby Mølle renseanlæg til nye, moderne pumper
- Varmeblæser i slamafvandingsbygning i Otterup renseanlæg anvendes ikke længere, og en administrationsbygning, der er taget ud af daglig brug, opvarmes ikke længere.

Pyrolyse

Vi optimerer løbende processerne på vores renseanlæg bl.a. ved at afprøve nye teknologier. En af de teknologier er pyrolyse, som er en metode til slamhåndtering.

Ved at varme slam op til over 600 grader opnås en pyrolyseproces, der effektivt fordampner vandmængder og pyrolyserer slammet til biokoks. Processen betyder, at biokoksen er fri for miljøfremmede stoffer, som tjærestoffer, medicinrester og plastik og derfor mere velegnet som gødning.

Sammen med en privat aktør har vi tidligere opstillet et pilotanlæg på Ejby Mølle renseanlæg, og i 2019 gjorde vi yderligere forundersøgelser. Vi forventer at opstille et pyrolyseanlæg og teste metoden i fuld skala på et af vores mindre renseanlæg.

Fra restprodukt til ressource

Vi arbejder ud fra en cirkulær tankegang og betragter restprodukter som ressourcer, der kan bringes tilbage til værdikæden – snarere end at se dem som affald. De restprodukter, vi ikke kan genbruge, har vi fokus på at skaffe sikkert af vejen. I figur 8 kan du se et overblik over vores restprodukter i 2019, hvor vi især havde en stor mængde jord fra bl.a. anlægsprojekter og regnvandssøen. Hvis jorden er ren, kan den genbruges andre steder, og fx blev jorden fra etablering af regnvandssøen kørt til en støjvold ved den fynske motorvej.

Restprodukt	Mængde i 2019 (ton)
Okkerslam fra bundfældningsbassiner på vandværker	0
Biogødning fra renseanlæg	22.700
Genbrugeligt affald	902
Brændbart affald	395
Farligt affald	6,0
Deponi	0,1
Ren jord	113.000
Forurennet jord	15.000

Figur 8: Restprodukter (typer og mængder i ton), 2019.

Spildevandsslam

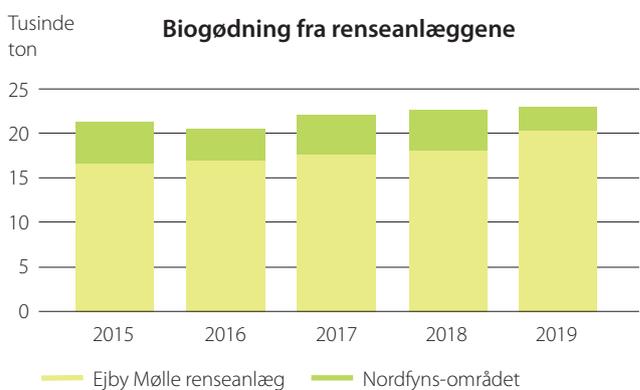
Spildevandsslam er et restprodukt fra processerne på renseanlægget. Ved at udrådne slammet kan vi, som tidligere nævnt, producere grøn energi. Efter udrådningen er der et højt indhold af næringsstoffer og kulstof, og derfor kalder vi det også *biogødning*.

Kompostering af biogødning

Størstedelen af vores biogødning bliver komposteret hos Odense Renovation, før det spredes på bl.a. marker. Komposteringen reducerer miljøfremmede stoffer i biogødningen. Til gengæld har kompostering også et vist miljømæssigt fodaftryk, da forskellige drivhusgasser udledes i processen.

Udfordringer ved slamhåndtering

En mindre del af vores biogødning bliver ikke komposteret, inden det bringes ud på marker. Dette slam overholder alle lovkrav, men slammet kan fortsat indeholde rester af fx tungmetaller og miljøfremmede stoffer. Branchen undersøger forskellige metoder til behandling og udnyttelse af spildevandsslam. Et af disse er pyrolyse, der er beskrevet tidligere i dette afsnit.

Figur 9: Bortkørt biogødning (afvandet slam) fra renseanlæggene.

Medarbejdere

UDFORDRINGER

At sikre vores medarbejders trivsel, tryghed og udvikling i jobbet

At skabe et sundt og sikkert arbejdsmiljø for både medarbejdere og samarbejdspartnere

At støtte og fastholde medarbejdere, der er ramt af sygdom eller andet fravær

Vi er arbejdsplads for over 200 enestående mennesker, der investerer deres tid og kræfter hos os. Det er vores opgave at sikre en arbejdsplads, hvor vores medarbejdere trives og udvikler sig.

Rammer og rettigheder

Alle vores medarbejdere er omfattet af kollektive offentlige overenskomster, har forsamlingsfrihed og kan frit organisere sig i faglige forbund efter eget valg.

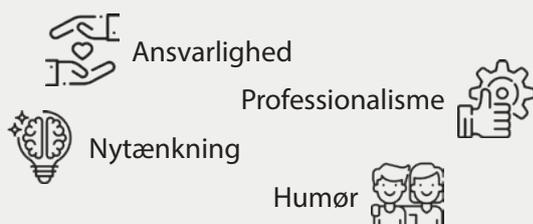
Vi ønsker at skabe en rummelig og mangfoldig arbejdsplads og accepterer ikke nogen former for diskrimination i arbejds- og ansættelsesforholdet.

Rum til udvikling

I VandCenter Syd praktiserer vi værdibaseret ledelse. Det indebærer bl.a., at vores medarbejdere har en høj grad af selvbestemmelse, og at dialog og videndeling er afgørende. Hver medarbejder aftaler med sin nærmeste leder en individuel udviklingsplan ved de årlige værdisamtaler (MUS), hvor der er rum til at drøfte bl.a. trivsel, opgaver og efteruddannelse.

I foråret 2019 har der været afholdt værdisamtaler med 203 medarbejdere, svarende til 95 %. De få samtaler, der ikke er blevet afholdt, skyldes barsel og fratrædelser.

Vores værdier

I forbindelse med vores strategiproces i 2019 blev vores værdier strømlinet til de fire værdier, der ses ovenfor.

Træning og uddannelse

I 2019 deltog 195 af vores medarbejdere i forskellige trænings- og udviklingsaktiviteter, herunder seminarer og konferencer. Hver medarbejder brugte i gennemsnit 60 timer på dette. En del af disse timer er brugt på interne kurser, som vi udbyder på tværs af organisationen for at give medarbejderne ny viden. Vi forventer en stigende grad af digitalisering i de kommende år, og derfor har kurserne i 2019 især handlet om IT.

Særlig kompetenceudvikling

Nogle af vores vandforsyningsmedarbejdere deltog i et kursus om vandværk med overfladevand som ressource. Kurset blev afholdt i regi af 3VAND med Kalundborg Forsyning som naturlig vært, da Danmarks eneste betydelige overfladevandværk ligger i Kalundborg.

Overfladevand er den almindeligste ressource de fleste steder i verden, så når vi på udlandsopgaver skal undervise i drift af vandværker, er det vigtigt, at vi kan tilbyde viden og ekspertise på området.

Trivsel og sundhed

Vi vil sikre et arbejdsmiljø, hvor vores medarbejdere trives både fysisk og psykisk. Det gør vi dels via tilbud om faglig uddannelse

og træning og ved forskellige motionstilbud. Derudover tilbyder vi bl.a. årlige sundhedstjek, ergonomitjek, trivselsmålinger og psykologisk rådgivning samt sundhedsordning og sundhedsforsikring. Vi har desuden et særligt uddannet kolleganetværk, som kan hjælpe kolleger i krise.

Trivselsundersøgelser

I 2018 og 2019 har vi gennemført APV (arbejdspladsvurdering) i form af dialogbaserede workshops for alle afdelinger. Vi har suppleret med en mere traditionel medarbejdertilfredshedsundersøgelse (MTU) - i form af et spørgeskema - for også at give mulighed for anonyme besvarelser. Den blev besvaret af 96 % og afspejler generelt en positiv bedømmelse af arbejdspladsen. Resultaterne bliver gennemgået og indarbejdet i de enkelte afdelingers APV-handleplaner i 2020.

Spørgerammen i MTU var i 2019 revideret i forhold til tidligere år, så der blev spurgt ind til, om medarbejderen havde oplevet krænkende adfærd. Det svarede ni ud af 193 medarbejdere ja til. Af disse svarede syv, at der allerede var taget hånd om problemet.

Begrebet "andre krænkelser" dækker i undersøgelsen over fx ignorering, ubehagelige drillerier, latterliggørelse, bagtalelse og lignende. Diskrimination er ikke nævnt direkte, men det kan ikke udelukkes, at nogle af de rapporterede tilfælde kunne tilhøre denne kategori.

Da vores MTU er 100 % anonym, kan vi ikke agere på personniveau. På de opfølgende møder i alle afdelinger er der blevet opfordret til, at man henvender sig i HR eller hos sin leder med problemer af ovenstående karakter. Dette har ikke medført konkrete henvendelser.

Vi arbejder målrettet på at skabe rammer, hvor medarbejdere trygt kan anmelde diskrimination eller andre ubehagelige oplevelser – fx til lederen, tillidsrepræsentanter, arbejdsmiljørepræsentanter eller HR.

Vi gør os umage for at være en god arbejdsplads, der kan fastholde dygtige og ansvarlige medarbejdere, som er glade for at gå på arbejde. Vi har en gennemsnitsanciennitet på 14 år, og i 2019 fejrede vi 40 års jubilæum for to af vores medarbejdere og 25 års jubilæum for seks medarbejdere.

Sundhedstjek

I 2019 valgte 126 medarbejdere at gennemføre det tilbudte sundhedstjek. Sundhedstjekket udføres af en sygeplejerske og indeholder fysiske målinger af kolesterol, blodsukker, blodtryk, BMI, taljemål, fedtprocent og kondition. Herudover bliver der spurgt til kostvaner, rygning, alkoholindtag, søvn samt fysisk og psykisk velbefindende. Medarbejderne taler med sygeplejersken om resultatet af sundhedstjekket, og der er mulighed for at få gode råd til livsstilsændringer.

Røgfri arbejdsplads

Vi vedtog i 2019 en ny rygepolitik. Det betyder, at med virkning fra 1. januar 2020, er rygning forbudt i arbejdstiden for alle - både medarbejdere og samarbejdspartnere. Det gælder både på VandCenter Syds områder, ved hjemmearbejde og under transport. Rygepolitikken flugter med vores ejerkommuners og skal bidrage til, at færre bliver syge af rygning.

Rygning er et følsomt emne, der går tæt på den enkeltes adfærd og sundhed, og ledelsens beslutning blev drøftet med hovedudvalget samt tillids- og arbejdsmiljørepræsentanterne. Der blev tilbudt gratis hjælp til rygestop til de medarbejdere, der ønskede det, og der blev nedsat en "kontaktgruppe" af kolleger fra hele virksomheden til at tage imod spørgsmål og kommentarer under implementering.

Gennemsnitsalder

49 år

Tilmeldt sundhedsordning

141

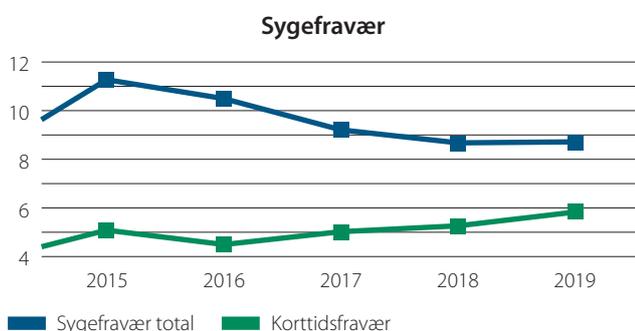
Gennemført sundhedstjek

59%

Sygefravær

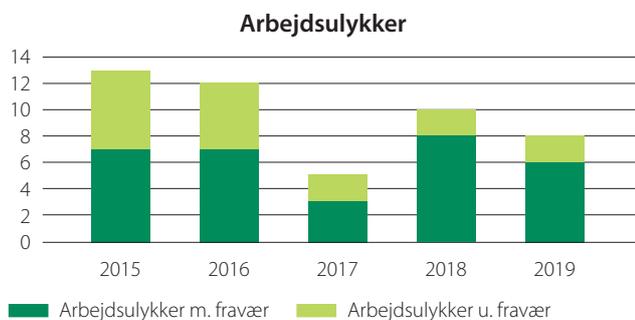
Vi følger udviklingen i sygefravær via månedlige statistikrapporter. Medarbejder og nærmeste leder taler sammen tidligt i et sygeforløb for at vurdere, om der skal gøres særlige indsatser på arbejdspladsen, mens medarbejderen er fraværende. Vi arbejder også med delvise raskmeldinger og individuel jobtilpasning for bedst muligt at hjælpe den sygdomsramte medarbejder tilbage i arbejde. I 2019 vendte 18 medarbejdere tilbage til arbejdspladsen efter langtidsfravær (sygeperiode over 14 dage).

Hvis man ser på korttidsfravær alene, har hver medarbejder i gennemsnit haft 5,8 sygedage i 2019, hvilket er lidt højere niveau end i 2018 – se figur 10.

Figur 10: Antal sygedage per medarbejder 2015-2019.

Arbejdsulykker og sikkerhed

Figur 11: Antal arbejdsulykker med og uden fravær de seneste 5 år.

I 2019 havde vi seks arbejdsulykker med fravær og to uden fravær, hvilket er et lille fald i forhold til 2018 – se figur 11.

Vi har som mål helt at undgå arbejdsulykker, og vi følger nøje op på hver enkelt hændelse – og vi lærer af hændelser, så vi undgår gentagelse.

Antal medarbejdere

214

Kønsfordeling

74 kvinder, 140 mænd

Ud fra analysen af de seneste arbejdsulykker har vi i 2019 haft særligt fokus på risikovurdering ved opstart af nye opgaver.

Risikovurdering har bl.a. været behandlet på fælles afdelingsmøder og temadag for teamledere – og er indarbejdet i funktionstilpassede APV'er for alle teams i driften.

Vi har i årets løb også gennemført projekt *Ret ryg* med rygtræning for driftsmedarbejdere. Formålet er at mindske risikoen for rygskader, da disse har fyldt relativt meget i årets ulykker og fravær. Indsatsen fortsætter i 2020, hvor vi overvejer at indføre obligatorisk rygtræning.

Som led i vores forebyggelse registrerer vi hændelser og forhold, der indebærer risiko for ulykker – og i 2019 havde vi 47 sådanne "nærvedhændelser". Med øget opmærksomhed på risici vil vi understøtte en kultur, hvor vi lærer og forbedrer sikkerheden.

Sikkert arbejdsmiljø

I 2019 havde vi fortsat fokus på arbejdsmiljø og sikkerhed ved anlægsprojekter – særligt risikovurdering ved opstart af nye arbejdsopgaver. Vi har bl.a. udviklet en plan for sikkerhed og sundhed ved små bygge- og anlægsprojekter, som projektledere, rådgivere og entreprenører har givet input til. Planen er en slags tjekliste for projekter med farligt arbejde og skal udbredes til alle vores projektledere i 2020.

Med henblik på at gennemgå sikkerhed og forbedre adgangsforhold fortsatte vi i 2019 med renovering og opgradering af vores mange pumpestationer.

Medarbejderomsætning

9,4%

Virksomheden

UDFORDRINGER

At sikre en bæredygtig udvikling af virksomheden

At bidrage til udviklingen af en bedre og mere effektiv vandsektor gennem øget konsolidering og samarbejde

At udvikle vores sociale ansvar – internt og eksternt

At bidrage til en helhedsorienteret planlægning og drift af hele vandkredsløbet

At udnytte vores kompetencer til at understøtte eksport af dansk vandteknologi

At understøtte partnerskaber lokalt, nationalt og internationalt

Som vandselskab vil vi træffe beslutninger og udvikle løsninger, der er holdbare på langt sigt. Derfor har vi fokus på innovation, effektivitet og bredt samarbejde i vandbranchen.

Styring og strategi

VandCenter Syd ejes af Odense og Nordfyns kommuner. I 2019 trådte en ny ejerpolitik for Odense Kommune i kraft. Desuden fik Nordfyns Kommune en ejerpolitik, der - ligesom Odenses - beskriver ejernes ønsker og interesser.

I Nordfyns Kommunes ejerpolitik fokuseres bl.a. på, at:

- Forsyningsikkerhed og fremtidssikring af anlæg vægtes højt
- Økonomiske værdier bevares og udbygges
- Borgere og virksomheder sikres konkurrencedygtige priser
- Samarbejde med erhvervsliv og uddannelsesinstitutioner vægtes højt.

Ligesom i ejerpolitikken for Odense Kommune slås det fast, at økonomisk, miljømæssig og social bæredygtighed skal sikres. VandCenter Syd skal bidrage til et bedre vandmiljø og miljøbevidste kunder, ligesom der lægges vægt på sikkerhed, arbejdsmiljø og udvikling for medarbejderne.

Ny strategi

VandCenter Syd har fået ny strategi for perioden 2020-2024. Arbejdet med strategien forløb i 2019 og involverede en bred kreds af medarbejdere samt bestyrelsesmedlemmer og repræsentanter for vores ejere. Læs mere i kapitlet "Sådan tager vi ansvar".

Retningslinjer for samfundsansvar

VandCenter er tilsluttet FN's *Global Compact*, hvilket bl.a. indebærer, at vi forpligter os til at bekæmpe korruption og respektere menneskerettighederne. Blandt indsatsområder i den nye strategi er bl.a., at "Vi efterlever *Global Compact-principperne for virksomheders samfundsansvar* og har fokus på åbenhed og transparens."

I vores arbejde med *Global Compact*-principperne justerede vi i 2019 vores ansættelsespolitik, så vi i forbindelse med ansættelser undgår nepotisme.

Når det gælder antikorruption, regulerer dansk lovgivning en del. I VandCenter Syd har vi desuden en gavepolitik og en procedure, hvor alle indkøb, kontrakter og lignende kræver to interner underskrivere.

Lige muligheder

I forhold til lige muligheder for kvinder og mænd har vi i 2019 opgjort antal kvinder og mænd i vores øverste ledelse og øvrige ledelse. Opgørelsen viser, at vi både i bestyrelsen (øverste ledelse) og i chefteamet (øvrige ledelse) har opnået ligelig fordeling af mænd og kvinder. Vi er derfor ikke forpligtet til at udarbejde en politik for at øge andelen af det underrepræsenterede køn.

Personlige data

Vi har i 2019 kortlagt relevante processer og systemer i forhold til persondatabeskyttelse og vedligeholder disse via interne kontroller og audits. Alle nye medarbejdere gennemgår vores IT-sikkerhedsregler - og fra 2019 er det besluttet, at dette følges op af en test med vores grundlæggende sikkerhedsregler for IT og persondata, så vi sikrer, at bevidstheden om ansvarlig data-håndtering når ud til alle medarbejdere.

Whistleblower-ordning

EU vedtog i 2019 et direktiv, der betyder, at arbejdsgivere med mindst 50 ansatte skal etablere en whistleblowerordning – og dermed give mulighed for, at evt. kritisable forhold i en virksomhed kan blive afdækket. VandCenter Syds bestyrelse besluttede på den baggrund at indføre sådan en ordning i løbet af 2020, som vil give bl.a. ansatte mulighed for at indgive anonyme anmeldelser.

Organisation og struktur

VandCenter Syd leverer vand og håndterer spildevand i Odense og Nordfyns kommuner. Vi er organiseret som en koncern med tilknyttede selskaber, der varetager opgaver ud over denne kerneforretning. Vi producerer således energi gennem datterselskabet VCS Energy og løser opgaver i ind- og udland gennem datterselskabet VCS-TA. Koncernstrukturens formål er at sikre klare grænser mellem vores forskellige aktiviteter. Du kan se den på vandcenter.dk/koncernstruktur.

Vi besluttede i 2019 at lukke DanAqua Holdning og vores begrænsede aktivitet i Malaysia for i stedet at have alle vores internationale opgaver samlet i VCS-TA. Dette sker i 2020.

SamAqua

Sammen med andre forsyningselskaber ejer vi selskabet **SamAqua**, der leverer service på områder, hvor der kan opnås stordriftsfordele. SamAquas organisation blev i 2019 justeret, så der i dag er tre afdelinger: "IT & Digitalisering", "Jura, Projekt & Kontrakter" og "Forretningssupport".

SamAqua har til huse ved VandCenter Syds hovedkontor, og vi har aktiemajoriteten. I 2019 fik VandCenter Syd og SamAquas samarbejde et serviceeftersyn, der resulterede i mere formaliserede aftaler, bl.a. om indbyrdes fakturering. Året bød også på udvikling af en fælles platform for hjemmesider for flere af ejerselskaberne, fortsat videndeling om GDPR og etablering af faglige netværk. Det blev også besluttet, at SamAqua skal have ny strategi i 2020.

I 2019 indgik VandCenter Syd gennem SamAqua 13 kontrakter, hvor der er stillet særlige miljømæssige, etiske eller sociale krav – fx krav til brug af bæredygtigt træ, Svanemærkning, arbejdsklausuler eller energieffektivisering.

SamAqua hovedkontor på Vandværksvej i Odense.

Nye kunder

VandCenter Syd overtog den 31. december 2019 Lindved Vandværk efter flere års godt samarbejde med vandværkets bestyrelse. De knap 200 kunder i området blev allerede forsynet med vand fra VandCenter Syd. Det skyldtes, at der var indhold af pesticider over grænseværdien i Lindved Vandværks egne borer, og at bestyrelsen ikke havde mulighed for at finde rent grundvand andre steder i området.

Sammen om udvikling

Vi samarbejder og udveksler viden med andre i vores branche – både i Danmark og internationalt. Det sker fx på konferencer og gennem deltagelse i råd, netværk og udviklingsprojekter.

I 2019 var vi med til at starte *Den danske vandklynge*, som bl.a. skal sikre innovation, videndeling og samarbejde mellem vandselskaber, private virksomheder og vidensinstitutioner. Desuden indgik vi igen i samarbejdsprojekter, der fik støtte fra Vandsektorens Udviklings- og Demonstrationsprogram.

Åbningskonference i Den danske vandklynge.

I december besøgte en delegation fra Kina bl.a. Dalumværket og Elmelund Skov, hvor de hørte om grundvandsbeskyttelse.

Nogle af de væsentligste fora for samarbejde er vores brancheorganisation DANVA og samarbejdet i 3VAND, der består af forsyningselskaberne i de tre største danske byer.

IWA2020 i København

Vi er også engageret i International Water Association, IWA. Organisationen holder hvert andet år en stor international konference, der samler både politikere, forsynings, producenter og andre, der beskæftiger sig professionelt med vand. I 2020 finder den sted i København og handler om **"Water for smart liveable cities"** og bæredygtighed. Her vil vi sammen med 3VAND være en del af den danske stand i udstillingsområdet – med det formål at understøtte salg af danske vandteknologiske løsninger. Forberedelserne startede i 2019 og omfatter også et tilbud til de udenlandske gæster om at besøge Ejby Mølle rensesanlæg.

Besøg fra ind- og udland

Hvert år byder vi velkommen til besøgende fra udlandet, der gerne vil se vores anlæg og måden, vi arbejder på. I 2019 havde vi fx delegationer fra Japan og Kina. Vi havde også besøg fra Kenya og Rumænien i forbindelse med projekter, vi deltager i.

Af indenlandske gæster havde vi bl.a. besøg af gruppe medarbejdere fra Energistyrelsen, der var på Ejby Mølle rensesanlæg for at høre om vores energiproduktion. Fra Nordfyns Kommune kom bl.a. borgmester Morten Andersen på besøg på vores driftscenter i Otterup.

VandCenter Syds bestyrelse, der varetager den overordnede ledelse af selskabet, tager én gang i hver fireårig bestyrelsesperiode på en studietur til udlandet for at få inspiration. I 2019 gik turen med bus til Holland, hvor bl.a. håndtering af klimaændringer, blødgøring af vand og branchesamarbejde om udvikling og innovation var på programmet.

Opgaver i indland og udland

Gennem VCS-TA anvender vi vores erfaring som innovativt vandselskab til rådgivning og træning inden for vores område – både i Danmark og i udlandet. Disse tilknyttede aktiviteter giver os mulighed for at fastholde specialiserede kompetencer i huset og få inspiration ude fra.

Den reviderede vandsektorlov betyder, at omsætningen på salgsopgaver i VCS-TA må udgøre op til 3 % af moderselskabets omsætning, svarende til mellem 13 og 14 millioner danske kroner. Det betyder, at der er plads til at øge aktiviteterne i både ind- og udland, og dette er sat som mål i vores nye strategi.

Opgaver i Danmark

Vi løser opgaver for andre forsynings i Danmark, primært renoivering og eftersyn af borer. Desuden har vi driftsaftaler med tre større private vandværker. På spildevandssiden leverer vi til Odense Kommune bl.a. drift af pumpestationer og springvand. For både Odense og Nordfyns kommuner bistår vi med rottebekæmpelse.

Internationale projekter

Efter vi igennem 2017-2018 har haft mange medarbejdere på projekt i Zambia, havde vi i 2019 fortsat aktiviteter i Sydafrika og Kenya, i begge tilfælde i et samarbejde med Miljøstyrelsen. Derudover er vores engagement i Rumænien og Ukraine fortsat i 2019 og endnu ikke afsluttet. Vi er kommet i tættere dialog med donororganisationerne og forventer at fortsætte denne indsats i 2020. Se kortet figur 12 over samtlige lande, hvor vi var aktive i 2019.

På opgaverne bruger vi vores erfaring med fx produktion af energi fra spildevand, rørlægning, benchmarking, god forsyningspraksis og brug af Asset Management ved investeringer. Ydelserne sælger vi på markedsvilkår og ofte som underleverandør til andre.

Arbejde i Malaysia 2019.

Figur 12: VandCenter Syds opgaver og samarbejder i udlandet i 2019.

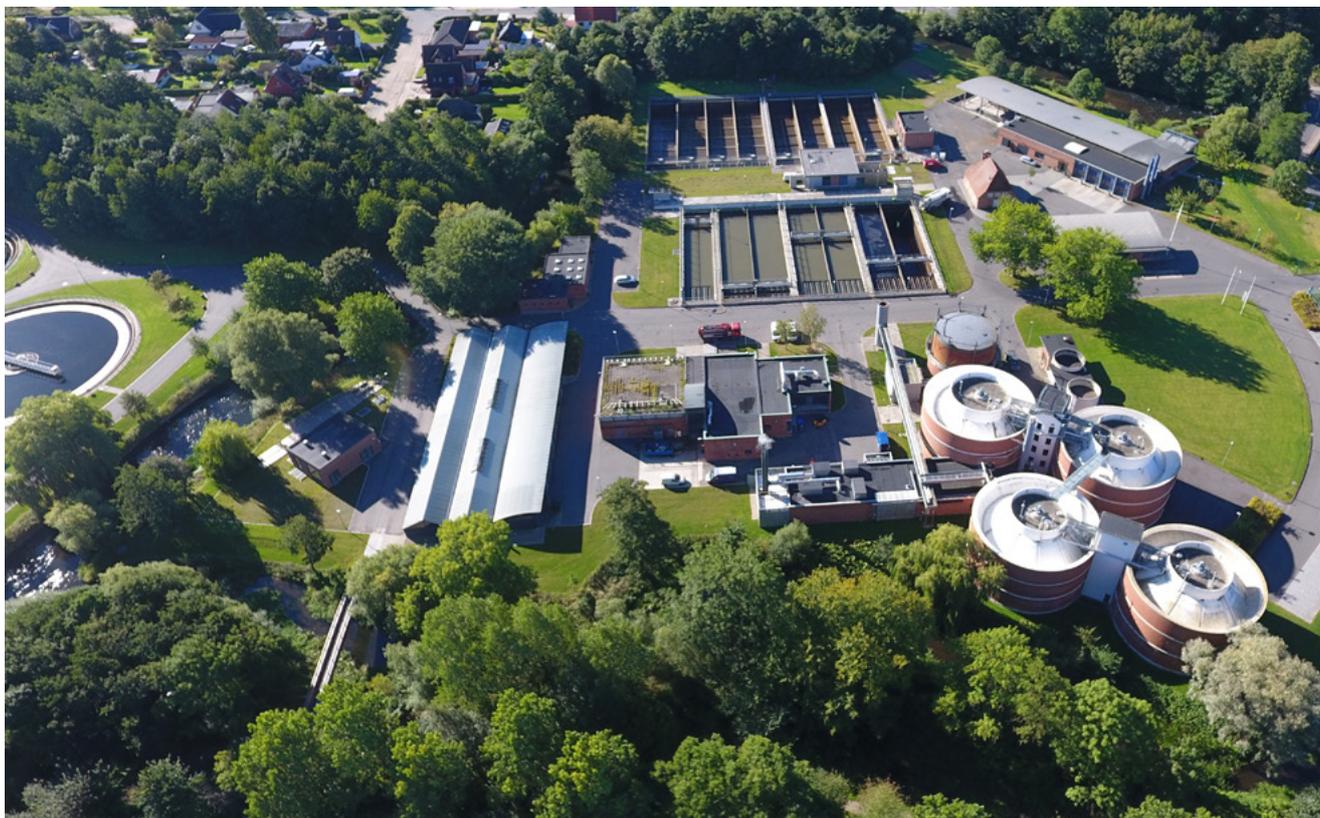
I slutningen af 2019 relancerede vi vores engelske hjemmeside vcsdenmark.com, som skal understøtte salg af ydelser internationalt. Som en del af relanceringen er der oprettet en engelsk virksomhedsside på LinkedIn, som gør det muligt mere dynamisk at skabe opmærksomhed om de kompetencer, der er beskrevet på hjemmesiden.

Understøtter dansk erhvervsliv

Danske vandløsninger er i høj kurs i Kina. Eksportforeningen og netværket Danish Water Technology Group har derfor søsat

projektet *U-S-E Water*, der skal hjælpe danske virksomheder på det kinesiske marked.

VandCenter Syd er partner i projektet, som er finansieret af Industriens Fond og de deltagende private virksomheder. Vi bidrager med praktisk erfaring på workshops og kan vise vores anlæg frem for besøgende.

Sammen med Eksportforeningen producerede vi i 2019 en video om Ejby Mølle rensesanlæg og de aktiviteter her, som er relevante for en udenlandsk målgruppe.

UDFORDRINGER

At give vores kunder mest mulig værdi for pengene

At opretholde et højt serviceniveau trods den økonomiske regulering

At være effektive sammenlignet med andre danske vandselskaber

At tænke langsigtet i vores investeringer

Som offentligt ejet monopol har vi en særlig forpligtelse til at handle ansvarligt og langsigtet i håndteringen af vores økonomi.

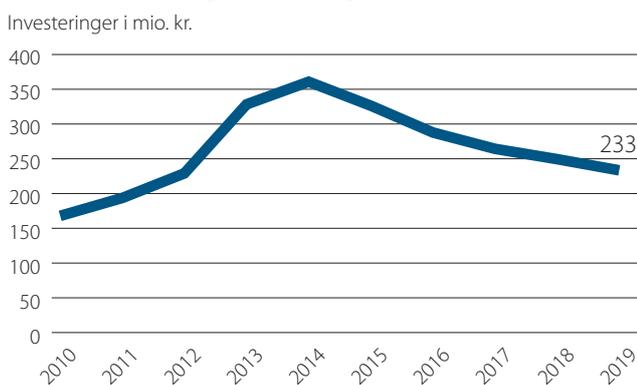
Prisudvikling og investeringer

VandCenter Syds indtægter er de penge, som vores kunder betaler på vandregningen, fratrukket statens forskellige afgifter. Vandpriserne fastsættes årligt og godkendes af Odense Byråd.

Igenem en del år steg prisen for at aflede spildevand, særligt pga. store investeringer samt renter og afdrag på tidligere års investeringer. Vores priser for vand og afledning af spildevand har kun ændret sig lidt over de seneste fem år. Du kan se udviklingen her på vandcenter.dk/prisudvikling.

Markante investeringer i 2019 har fx været udstykninger som Gartnerbyen og Bellinge Fæled i Odense samt skovarealer i forbindelse med Brylle Vandskov. Øgede regnmængder har også i 2019 været årsag til investeringer i kloaksystemet, så overløb til naturen samt kælderoversvømmelser kan reduceres. Du kan se udviklingen i investeringer i figur 13 og vores samlede årsregnskab 2019 på vandcenter.dk/publikationer.

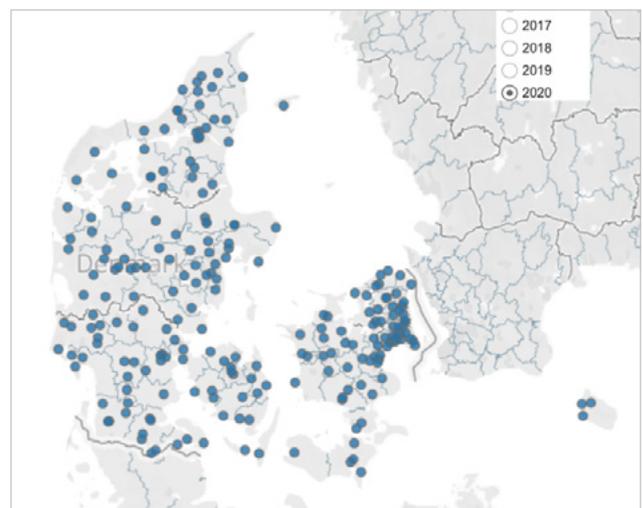
Udvikling i investeringer de sidste ti år

Figur 13: Investeringer på vand- og spildevandsområdet i mio. kr.

Hvad koster vand

Prisen for drikke- og spildevand varierer meget i Danmark. Hvis man sammenligner priser imellem vandselskaber, skal der både tages højde for prisen pr. m³ vand og for de faste bidrag. De faste bidrag varierer en del imellem selskaberne og består

Vores brancheorganisation DANVA har på et klikbart Danmarkskort samlet de priser, som gælder for vandselskaber omfattet af vandsektorloven. Der er sat eksempler op på tre typer af forbrugerhusholdninger: En enlig forbruger, en gennemsnitsfamilie (2,15 personer) og en storfamilie med tre børn.

Gennemsnitsfamiliens udgifter varierer hos fynske vandselskaber fra 57,62 kr. til 106,78 kr. per kubikmeter (2019-priser). Vores pris lå på 71,65 kr.

af en afgift per vandmåler og per spildevandsstik, som tilslutter kunden til spildevandssystemet. Hertil kommer statslige afgifter. Du kan se prisudviklingen og de forskellige dele af vores vandpris på vandcenter.dk/prisudvikling.

Grundvandskronen

Vores drikkevandskunder betaler en såkaldt "grundvandskrone" for hver kubikmeter vand, de køber fra os. Disse midler er øremærket til særlige indsatser med henblik på grundvandsbeskyttelse. De sidste ti år har vores indtægt på grundvandskronen været på 86,2 mio. kr., og 85,9 mio. kr. er gået til grundvandsbeskyttelse. Vi har i denne sammenhæng især brugt penge på skovrejsningsprojekterne Elmelund Skov og Brylle Vandskov, men har også brugt ressourcer på at gennemføre kampagner for sløjfning af private brønde og borer, der kan udgøre en risiko for grundvandet.

Rammevilkår

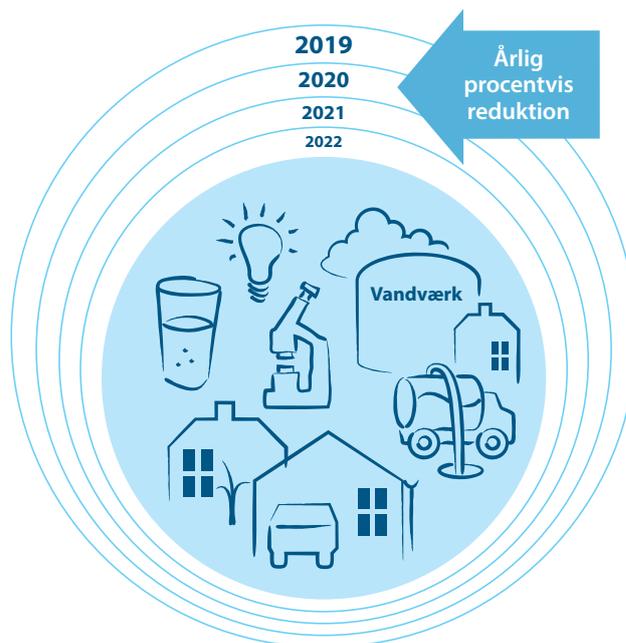
Om VandCenter Syd er en "sund forretning" kan ikke vurderes ved at se på en aktiekurs, salgstal eller kundeportefølje – for vi agerer på andre vilkår end en privat virksomhed. Som offentligt ejet vandselskab skal vores indtægter og udgifter gå lige op. Dette princip kaldes hvile-i-sig-selv og gælder for alle vandselskaber i Danmark.

Samtidig kræver lovgivningen, at vi løbende effektiviserer. Staten har konstrueret en slags kunstig konkurrencesituation med benchmarking, hvor vi bliver målt på vores effektivitet i forhold til andre vandselskaber. Ud fra benchmarkingen sætter Konkurrencestyrelsen en "prisramme" for hvert vandselskab – det vil sige den maksimale pris, som selskabet må opkræve hos kunderne. Prisrammen bliver gradvist mindre, og de lavere indtægter tvinger selskaberne til at effektivisere. Se figur 14.

Derudover får selskaber deres prisramme yderligere reduceret, hvis de ikke ligger blandt de mest effektive i benchmarking af vandselskaber. I 2019 var vores ramme derfor reduceret med 2,4 % for drikkevandsområdet og 2,6 % for spildevandsområdet, målt i faste priser.

Forskelle i vilkår

Den nuværende regulering fastsætter rammerne ud fra den samme model for alle vandselskaber omfattet af vandsektorloven. Det har den udfordring, at der kan være vidt forskellige vilkår for fx et stort selskab i en storby hhv. et mindre selskab i et landområde. I 3VAND, som er et samarbejde mellem forsyningerne i Danmarks største byer, har vi derfor arbejdet for at påvirke reguleringen af vandsektoren, så den fremover bliver aftalebaseret og bedre kan tage højde for individuelle forhold hos den enkelte forsyning. Arbejdet fortsætter i 2020, hvor et oplæg til aftalebaseret regulering præsenteres for Konkurrencestyrelsen.

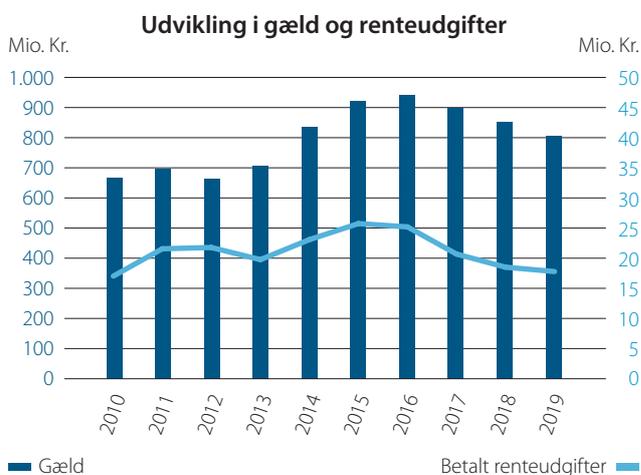

Figur 14: Rammen om VandCenter Syds økonomi vil i de kommende år blive mindre.

Afvikling af gæld

Vi afdrager løbende på gæld fra vores investeringer bl.a. for at minimere renteudgiften. I 2019 har vi afdraget 47,2 mio. på vores gæld, så den ved udgangen af året var på 806 mio. kroner. Udviklingen i gæld og renteudgifter kan ses i figur 15.

I 2019 har vi derudover fået mulighed for at omlægge tre af de lidt ældre lån til en lavere rente samt at indfri to mindre lån. Det vil i 2020 give en besparelse på ca. 3,5 mio. og fra 2021 en besparelse på ca. 8,5 mio. kroner om året, som dækker både rente og afdrag.

Figur 15: Udvikling i VandCenter Syds gæld og renter 2010 - 2019.

Effektiv forretning

Et led i en ansvarlig forvaltning af vores økonomi er, at vi planlægger langsigtet og investerer i anlæg og løsninger med optimal levetid, og at vi hele tiden søger at skabe mere effektive arbejds gange og processer.

Asset Management

I 2019 har vi arbejdet med Asset Management som metode til at styre serviceniveau, risici og omkostninger for vores fysiske anlæg (assets) på tværs af selskabet. Her er det vigtigt at se omkostninger som summen af driftsomkostninger og investeringer - altså de totale omkostninger. Vi har udarbejdet en overordnet politik for området og arbejdet konkret med at indføre Asset Management på drikkevandsområdet.

Vi forventer at have et Asset Management-system på plads for drikkevandsområdet i første halvår 2020 – og i årets løb igangsætter vi en tilsvarende proces for spildevandsområdet. Målet er styrket overblik og øget effektivitet i driften af alle fysiske aktiver.

Digitalisering

Et andet fokusområde i 2019 var digitalisering. Bl.a. testede vi i årets løb administrative robotter til rutineopgaver i to afdelinger. Formålet er at automatisere processer og datahåndtering for at skabe mere effektive workflows og frigive tid til mere komplekse opgaver. Vi måtte i 2019 sande, at al begyndelse er svær, da vi stødte på "børnesygdomme" i forbindelse med de administrative robotters håndtering af vores data. Indsatsen fortsætter i 2020, hvor der bygges videre på erfaringerne, og udfordringerne søges løst.

Generelt forventer vi, at digitalisering kommer til at optimere en række processer og arbejds gange i virksomheden. Vi er fx med i et pilotprojekt, hvor målet er, at man ved hjælp af robotteknologi kan inspicere kloakrør og med AI-teknologi til automatisk billedgenkendelse og annotation fastlægge tilstanden af rørene. På den måde kan vi planlægge vores fornyelse af afløbssystemerne mere præcist. I 2019 blev der bl.a. arbejdet på prototyper til robotter, der kan sendes ned i kloakken.

Hos Administrationservice Fyn – som vi har udliciteret vores fakturering til – er der allerede i dag udviklet en administrativ robot, der kan oprette vandmålerordrer. Udover fra oplysninger om installationsadresse, måler og kunde, er robotten kodet til at oprette en installation i systemet til forbrugsafregning, hvorefter den er klar til fakturering.

Derudover tegnede 2019 sig bl.a. for følgende digitaliserings tiltag:

- Digital signatur. Betyder, at vi i 2020 underskriver dokumenter elektronisk.
- Chefteamet havde et forløb om digital transformation, der bl.a. udmøntede sig i oprettelsen af "IT & Digitalisering" som ny afdeling i VandCenter Syd i 2020.
- I samarbejde med Aarhus Vand satte vi gang i arbejdet med en fælles dataplatform, hvor vi kan dele data på tværs af forsyninger, udvikle løsninger i fællesskab og skabe synergieffekter.

Udvikling og innovation

Udvikling og innovation er et strategisk fokusområde for VandCenter Syd, hvor vi bidrager til en grøn og bæredygtig udvikling i vandbranchen. Med en statsligt fastsat økonomisk ramme, der fortsat bliver mindre, er fondsmidler en vigtig finansieringsmulighed for vores udviklings- og innovationsprojekter, og vi supplerer vores egen økonomiske ramme med midler udefra, bl.a. gennem støtte fra Innovationsfonden, Vandsektorens Udviklings- og Demonstrationsprogram (VUDP), Miljøteknologisk Udviklings- og Demonstrationsprogram (MUDP) og Den Europæiske Fond for Regionaludvikling. I 2019 modtog vi samlet set 5,5 mio. kr. i fondsmidler, hvilket er væsentligt mere end året før.

I 2019 brugte vi, hvad der svarer til 6,6 årsværk i udviklings- og innovationsprojekter med eksterne samarbejdspartnere. De samlede nettoudgifter for VandCenter Syd var 5,7 mio. kr. – svarende til 1,1 % af vores samlede omsætning.

Anlægsværdi

8,2

mia. kr.

Omsætning

498

mio. kr.

Soliditetsgrad

83%

Egenkapital

6,9

mia. kr.

Om rapporten

Her kan du læse om, hvorfor årets rapport ser ud, som den gør – hvorfor vi fokuserer på de valgte temaer, og hvordan rapporten er afgrænset.

Der er mange måder at rapportere om samfundsansvar på. Hvad man får øje på, afhænger af hvor man lægger sit fokus. Du kan læse om vores overordnede tilgang til ansvarlighed i kapitlet "Sådan tager vi ansvar". Her tager vi dig en tur med bag om selve rapporten samt de formelle krav.

Årsregnskabsloven

Denne rapport udgør vores lovpligtige redegørelse for samfundsansvar i henhold til årsregnskabslovens § 99 a. Loven stiller krav om, at vi beskriver vores forretningsmodel, risici i relation til vores aktiviteter samt vores anvendelse af såkaldte KPI'er, der bruges til at måle virksomheders indsats ved hjælp af mål for vigtige aktiviteter. Hertil kommer en beskrivelse af politikker for samfundsansvar, samt handling og resultater inden for disse områder.

Rapporten svarer desuden på årsregnskabslovens § 99 b, der handler om ligestilling mellem køn i den øverste ledelse.

I bilag 3 findes en CSR-indholdsfortegnelse over, hvor i rapporten, vi svarer på de enkelte krav og i bilag 1 en oversigt over vores politikker.

Finansiel afrapportering

Samfundsansvar omfatter også økonomisk ansvarlighed, og det kan du læse om i kapitlet "Økonomi". Fokus er her på at uddrage de elementer, der kunne have interesse for rapportens målgruppe, samt være transparente. Det er herudover muligt at få yderligere information om økonomien i selskabet ved at kigge i vores årsregnskab, som ligger på vandcenter.dk/publikationer.

Denne rapport udgør en bestanddel af ledelsesberetningen i *Årsregnskab 2019*.

Global Compact

VandCenter Syd har tilsluttet sig FN's *Global Compact*, som er ti principper for virksomheders samfundsansvar. Denne rapport er også en afrapportering til FN om vores fremdrift – det, der hedder Communication on progress.

I bilag 3 findes en CSR-indholdsfortegnelse over, hvor i rapporten, vi beskriver arbejdet med de ti principper.

Samfundsansvar og interessenter

Den primære målgruppe for denne rapport er de kunder, som er interesserede i vores arbejde. Vores ejere - Odense Kommune og Nordfyns Kommune - forventer af os, at vi har fokus på en åben og

troværdig kommunikation, der gør det muligt for kommunens borgere at få indsigt, og ansvarlighedsrapporten giver netop denne mulighed. Her stiller vi skarpt på de væsentligste udfordringer, når det gælder vores samfundsansvar - bl.a. med afsæt i vores egne udviklede bæredygtighedsindikatorer, der kan ses i bilag 3.

Vores aktiviteter påvirker og påvirkes af mange interessenter. Vi ser følgende fire grupper som interessenter, der i særlig grad er med til at forme rammerne for vores virke, og som vi har et særligt ansvar overfor:

- Forbrugskunder
- Medarbejdere
- Ejere
- Vandsektoren

Dialog og formidling

Ansvarlighedsrapporten tjener et dobbelt formål, hvor det ene er at afrapportere, og det andet er at formidle. Vi har tidligere gennemført en fokusgruppeundersøgelse for at få indsigt i vores kunders prioriteringer og forståelse af vores aktiviteter. De sidste par år har vi gennemført to kvantitative kundeundersøgelser – og resultater og kommentarer herfra er indgået i vurderingen af, hvilket indhold der skulle med i denne rapport. Dette er suppleret med input fra vores kunderådgivning, der dagligt er i kontakt med vores kunder om mange spørgsmål.

Vi offentliggør ansvarlighedsrapporten som en elektronisk publikation og gør opmærksom på den via vores sociale medier.

Afgrænsning

Denne rapport dækker perioden 1. januar - 31. december 2019. Den omfatter de selskaber i VandCenter Syd-koncernen, hvor vi har aktiemajoritet. Datterselskabet DanAqua, som lukkes i 2020, er således ikke omfattet. Se vores koncernstruktur på vandcenter.dk/koncernstruktur.

Evaluering, verifikation og metode

Vores bestyrelse har selvevalueret rapporten, og rapporten er verificeret af tredjepart for at højne rapporteringskvaliteten. Revisorerklæringen ses i bilag 5. Videoer er ikke reviewet.

Du kan se dataopgørelsesmetoden i bilag 4, som indeholder en samlet oversigt over, hvordan data i rapporten er opgjort.

Vores overordnede målsætninger er beskrevet i vores ledelsessystem, og er understøttet af en række politikker, som er nævnt i denne oversigt, hvor de er opstillet efter kravene til politikområder i årsregnskabsloven.

Krav i årsregnskabsloven til politikområde	Understøttende politikker i VandCenter Syd	Vi har tilsluttet os
Miljø – herunder at reducere klimapåvirkningen ved vores aktiviteter.	Ejerpolitik Asset Management politik Innovationspolitik Grundvandspolitik Indkøbspolitik CO2014	FN Global Compact Miljøledelse Kvalitetsledelse Spildevandssikkerhed
Sociale forhold	Drikkevandspolitik (fødevarerikkerhedspolitik) Indkøbspolitik IT-sikkerhedspolitik	FN Global Compact Mangfoldighedscharter Drikkevandssikkerhed Spildevandssikkerhed
Medarbejderforhold	Ejerpolitik Arbejdsmiljøpolitik Ansættelsespolitik Lønpolitik Seniorpolitik Rygepolitik Alkohol og rusmiddelpolitik Politik for modtagelse af gaver Privatlivspolitik Fravær og fastholdelsespolitik Graviditetspolitik	FN Global Compact Arbejdsmiljøledelse
Respekt for menneskerettigheder	Ejerpolitik (inkl. krav til klausuler) Privatlivspolitik Indkøbspolitik	FN Global Compact Mangfoldighedscharter
Antikorruption og bestikkelse	Politik for modtagelse af gaver Prokuraregler/underskriftsprocedure	FN Global Compact

I *Virksomhedsplan 2019* havde vi formuleret følgende servicemål for året. Hvorvidt det er lykket os at nå disse mål, fremgår af dråberne. Hvis et mål ikke er opfyldt, kan du læse mere via sidehenvisningen til Ansvarlighedsrapport 2019.

 = OPFYLDT   = DELVIST OPFYLDT   = IKKE OPFYLDT

OPFYDELSE

Mål for drikkevandskvalitet	Andel af akkrediterede mikrobiologiske drikkevandsprøver, som overholder kravene tilstræbes at være 100%. Læs side 12.	
	Antal planlagte akkrediterede mikrobiologiske drikkevandsprøver i forhold til antal lovpligtige mikrobiologiske drikkevandsprøver planlægges til at være større end 400%.	
	Drikkevandets hårdhed tilstræbes at være mindre end 21 grader dH.	
	Vi tilstræber at producere drikkevand med lavest mulig koncentration af pesticider/nedbrydningsprodukter - og god margin til grænseværdien - under hensyntagen til energiforbrug, bæredygtig indvinding, spredning af indvinding og forsyningsikkerhed. Læs side 12.	
Mål for forsyningsikkerhed (drikkevand)	Vores kunder må ikke være afskåret fra vandforsyning i mere end 10 minutter, målt som gennemsnit pr. postadresse (max. antal forbruger-afbrydelsesminutter).	
	Antal ledningsbrud pr. 10 km ledning tilstræbes at være mindre end 0,8.	
	Vi vil sikre den enkelte kunde et normalt vandtryk på mellem 20 og 50 mVS. Trykvariationen i forhold til normaltrykket ligger inden for +5/-10 mVS. Kortvarige større udsving kan forekomme.	
Mål for miljø (vandtab)	Vandtab på ledningsnettet målt i % af udpumpet vandmængde tilstræbes at være mindre end 8%. Opfyldt med 5,4 % vandtab.	
	Vandtab på ledningsnettet målt som det specifikke vandtab tilstræbes at ligge på samme niveau som sidste år, 1,44 m ³ /km/døgn.	
Mål for forsyningsikkerhed (spildevand)	Antal afløbsstop i forsynings anlæg, der påvirker vandgennemstrømningen gennem ledningsnettet, tilstræbes at være mindre end 2 per 10 km.	
	Ingen kunder må være afskåret fra at aflede spildevand i mere end fire timer. Læs side 14.	
	Vi vil via vores fornyelsesindsats sikre, at der ikke sker sammenbrud på de mest kritiske ledninger (A-ledninger).	
Mål for spildevandskvalitet	De gennemsnitlige udløbskoncentrationer af kvælstof, fosfor og B15 fra renseanlæggene holdes under udledningstil-ladelserne med god margin. Rensegraden for de nævnte stoffer styres med udgangspunkt i en balanceret vurdering af myndighedskrav, energiforbrug, miljøbelastning og økonomi.	
Mål for øget gas- og el-produktion	Vi har til stadighed fokus på at øge vores egenproduktion af energi, ikke mindst fra vores renseproces i form af mere biogas.	
	Derfor vil vi i 2019 se meget nøje på mulighederne for implementering af Termisk Hydrolyse af vores slam. Det kan potentielt forbedre vores energiprofil med øget biogas produktion og mindre slammængder. Projektet vil blive nøje evalueret i 2019 og forventes tidligst implementeret i 2020. Læs side 22.	
	Vi søger altid efter energibesparelser og i 2019 vil vi få gavn af den renoverede filterpumpestation på Ejby Mølle der med nyt udstyr har et væsentlig lavere energibehov.	
	I samarbejde med Novozymes bliver der i 2019 gennemført fuldskalaforsøg med enzym tilsætning til vores slam, det forventes at det kan have en gavnlig effekt på energibehov i slambehandlingen.	
	I tæt samarbejde med Fjernvarme Fyn arbejders der på etablering af varmepumpeanlæg der udnytter varmen i udløbet fra Ejby Mølle, 2019 vil være året hvor der skal tages endelig beslutning om implementering.	
Mål for energiforbrug	Bruttoenergiforbrug pr. solgt m ³ drikkevand tilstræbes at ligge på samme niveau som sidste år som var 0,34 kWh/deb. m ³ . I 2019 blev resultatet 0,33 kWh/deb. m ³ .	
	Nettoenergiforbrug pr. solgt m ³ drikkevand tilstræbes at ligge på samme niveau som sidste år som var 0,33 kWh/deb. m ³ . Ved beregning af nettoenergiforbruget indgår eventuel egenproduktion af vedvarende energi – fx solcelleanlæg. I 2019 blev resultatet 0,31 kWh/deb. m ³ .	
	Bruttoenergiforbrug til transport og rensning af spildevand pr. solgt m ³ drikkevand i oplandet tilstræbes at ligge på samme niveau som sidste år som var 1,88 kWh/deb. m ³ . I 2019 blev resultatet 1,85 kWh/deb. m ³ .	
	Nettoenergiforbrug til transport og rensning af spildevand pr. solgt m ³ drikkevand i oplandet tilstræbes at ligge på samme niveau som sidste år som var -0,21 kWh/deb. m ³ . Ved beregning af nettoenergiforbruget indgår egenproduktion af vedvarende energi – fx produktion af biogas. I 2019 blev resultatet -0,31 kWh/deb. m ³ .	
TOTEX	I 2019 skal vi reducere totalomkostninger (TOTEX) med 2,4% på vand og 2,6% på spildevand i forhold til 2018. Målene er en konsekvens af den seneste regulering jf. vandsektorloven. I 2019 udnytter vi TOTEX-reguleringsrammen fuldt ud.	

Oversigten herunder viser adresseringen af kravene i årsregnskabslovens § 99a og § 99b, de 10 principper i FN's *Global Compact* samt vores egne udviklede VCS-indikatorer i Ansvarlighedsrapport 2019.

FN's Global Compact	Rapporteringskrav i årsregnskabslovens § 99a, § 99b	Side
	Forretningsmodel	4 - 5
	CSR-risici	7, 37
1 – 10	Politikområde	7, Bilag 1
	Miljø og reducere klimapåvirkning	7, Bilag 1
	Menneskerettigheder	7, Bilag 1
	Sociale forhold	7, Bilag 1
	Medarbejderforhold	7, Bilag 1
	Antikorruption og bestikkelse	7, Bilag 1
	Aktiviteter på områderne	
7, 8, 9	Miljø og reducere klimapåvirkning	8-9, 13-16, 18-22, 29
2	Menneskerettigheder	19, 26-27
2, 10	Sociale forhold	17-19, 27
3, 6, 10	Medarbejderforhold	23-25
10	Antikorruption og bestikkelse	26
	Mål og resultater fra Virksomhedsplan 2019	6, Bilag 2
	Mangfoldighed i bestyrelse og ledelse	26

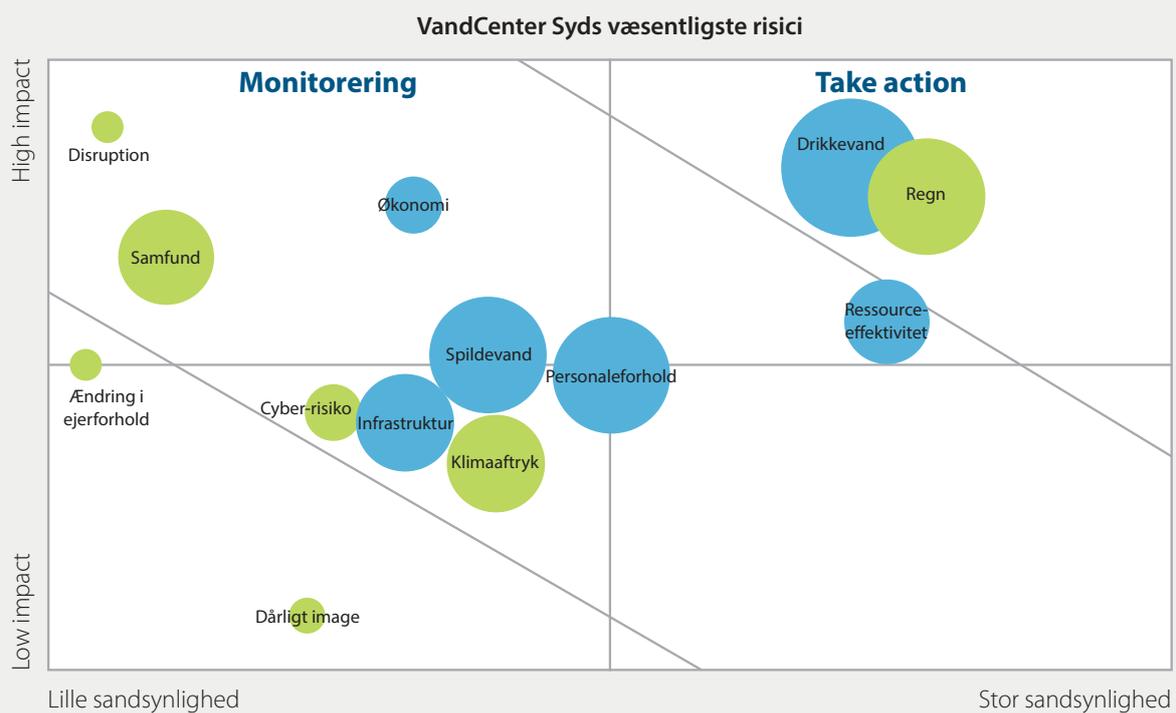
VCS-indikatorer

VCS 1	Investering i udvikling og innovation	
	1. Årlig investering i U&I-projekter (mandskabstimer og øvrige udgifter)	32
	2. Årlig investeret beløb i U&I-projekter i forhold til omsætningen	32
VCS 2	Bæredygtig økonomi (Soliditetsgrad)	32
VCS 3	Reduktion i påvirkning ved indvinding af grundvand	
	1. Udvikling af grundvandsstanden på udvalgte borer.	9
	2. Udviklingen af den oppumpede mængde grundvand.	11
	3. Gennemsnitlig indvindingsmængde pr. indvindingsboring.	9
	4. Overvågning af vandføringen i udvalgte vandløb.	9
VCS 4	Bæredygtigt indkøb	
	1. Gennemførte udbud/indgåede kontrakter med vægt på bæredygtigt indkøb i indeværende år.	27
	2. Aftaleområder, hvor der indkøbes bæredygtigt.	27
VCS 5	Øget genanvendelse af næringsstoffer i slam	
	1. Initiativer til reduktion af miljøfremmede stoffer i spildevandsslam.	22
	2. Initiativer til genanvendelse af næringsstoffer i spildevandsslammet.	22
VCS 6	Diversitet	
	1. Årlige antal virksomhedspraktikanter.	19
	2. Løntilskudsjob for personer uden for arbejdsmarkedet.	19
	3. Ansættelse af personer med nedsat arbejdsevne eller handicaps.	19
VCS 7	Fravær og fastholdelse af medarbejdere	
	1. Effekten af indsats til forebyggelse af fravær opgjort som det årlige sygefravær.	25
	2. Fastholdelse af medarbejdere der er afskedigelsestruede på grund af sygefravær.	25

VCS 8	Bidrag til klimatilpasning	
	Antal overløb før og efter gennemførelse af udvalgte projekter, som bidrager til klimatilpasning.	15
VCS 9	Øget grundvandsbeskyttelse	
	1. Antal kildepladser, hvor der er udarbejdet handleplaner.	8
	2. Areal, hvor der er gennemført grundvandsbeskyttelse i forhold til det samlede beskyttelsesbehov på kildepladser.	8
VCS 10	Miljøhensyn ved udledning af rensset spildevand	
	1. Udledt mængde rensset spildevand.	5
	2. Rensekvalitet på udvalgte parametre i rensset spildevand.	16
	3. Recipient for udledt rensset spildevand.	16
	4. Initiativer og tiltag til sikring af sikker drift på spildevandsanlæg.	16, 22

Strategisk risikovurdering

Vi har opdateret vores strategiske risikovurdering af dels udefrakommende risici for VandCenter Syd som vandselskab og dels risici for vores påvirkning af natur, mennesker eller samfundsudvikling. I risikovurderingen har vi vurderet de væsentligste risici, og de er indtegnet i nedenstående risikomatrix. Disse risici er markeret med to farver, hvor de blå angiver områder, hvor vi som vandselskab er den primære aktør, mens de grønne angiver, at risikofaktoren påvirkes eller håndteres primært i partnerskaber eller fællesskaber.

Sidetallene i skemaet henviser til Ansvarlighedsrapport 2019

Side	Data	Opgørelsesmetode
5	Oppumpet grundvand, VCS3.1	Data fra opgørelsen af Produktion og forbrug (målerdata fra SRO) tillagt mængden af udpumpet vand fra Trøstrup vandværk. Inkl. skyllevandsmængde fra filterbelastningsrapport samt beregnet skyllevandsmængde fra Trøstrup (2%). Data er angivet inkl. sekundavand.
5	Udpumpet vand	Vand tilført ledningsnettet er data fra opgørelsen af Produktion og forbrug (målerdata fra SRO) tillagt udpumpet mængde fra Trøstrup vandværk samt importeret vand fra andre vandværker og højdebeholderforskel (fra 2019).
5	Samlet vandtab i ledningsnettet	Samlet vandtab i ledningsnettet er differencen mellem udpumpet vand og solgt drikkevand. I data indgår brandvæsnetts brug af vand til brandslukning, umålt forbrug samt målt vand til udskylningsformål, vand fra vandposte mv.
5	Solgt drikkevand	Mængden af solgt drikkevand opgøres ud fra kundernes fakturerede mængde (årsafslæsnings den 31. december) eller i få tilfælde ved skøn. Data er inkl. salg til andre vandforsyninger m.v. og excl. sekundavand.
5	Samlet overløb fra kloak til natur	Overløb fra regnvandstankene på Ejby Mølle renseanlæg og Nordvest renseanlæg er målte værdier. Overløb i Odense og Nordfyn er beregnet med modelleringsystemerne henholdsvis WEST og Mike Urban. Der er brugt henholdsvis 8 og 3 regnmålere. Den samlede overløbsmængde er behæftet med stor usikkerhed.
5	Spildevand til renseanlæg	Data er målte værdier på indløb renseanlæg. Excl. afløb fra regnvandstankene.
5	Renset spildevand VCS10.1	Data er målte værdier på udløb renseanlæg. Excl. afløb fra regnvandstankene.
5	Produktion af grøn energi (som side 21)	Målte data fra solceller samt målte data fra el- og varmemåler på kraftvarmeanlægget på Ejby Mølle renseanlæg.
5	Biogødning	Data er fra vejninger af biogødning på renseanlæg.
8	Antal handleplaner for vores kildepladser, VCS9	VCS 9.1: Antal kildepladser, hvor der er udarbejdet handleplaner.
8	Areal, hvor vi ønsker at beskytte grundvandet, VCS9	VCS 9.2: Areal, hvor der er gennemført grundvandsbeskyttelse i forhold til det samlede beskyttelsesbehov på VandCenter Syds kildepladser. Det beskyttede areal er opgjort efter tinglyste deklarerationer om grundvandsbeskyttelse eller jordfordelingsoverenskomster. Det samlede beskyttelsesbehov er angivet i Strategi for grundvandsbeskyttelse.
9	Indvundet mængde grundvand per boring, VCS3.3	Gennemsnitlig indvundet mængde grundvand (inkl. sekundavand) pr. indvindingsboring i drift i indeværende år (excl. Ejby Møllegrundvandssænkning).
11	Vandets hårdhedsgrad	Opgjort ud fra analyser fra rentvandsafgang vandværker som højeste og laveste værdi for hårdhedsgrad. Hårdhedsgrad beskriver vandets indhold af opløst calcium og magnesium.
16	Rensning fjerner kvælstof og fosfor Figur 2	Forskellen på total mængde næringsstoffer i ind- og udløb på renseanlæggene. Mængden af næringsstoffer i ind- og udløb er baseret på analyseresultater fra eksternt analyselaboratorium.
16	Renseresultat af spildevand på figur 3, 4 og 5. VCS10.2	Koncentrationen af organisk stof, kvælstof og fosfor er baseret på eksterne analyser. Analyseresultaterne trækkes fra PULS-systemet, der administreres af Miljøstyrelsen. Koncentration af organisk stof, kvælstof og fosfor er beregnet på basis af vægtede gennemsnit af udledt stofmængde i forhold til summen af den udledte vandmængde fra alle renseanlæg.
21	Brændstof transport Figur 6	Transport af biogødning med lastbil (35,7 ton CO ₂ -ækv) er beregnet ud fra antal kørte læs ganget med oplysninger fra "Transport af energi og emission" i ITD's miljøberegner. Transport af biogødning med traktor fra nordfynske renseanlæg er beregnet efter antal kørte kilometer gange 0,031 l/ton/km. Opgjort efter følgende: "Metoder til måling og besparelser af energiforbrug ved transport og jordbearbejdning", forfatter: Jens Johnsen Høy, AgroTech 2009. Emission fra kørsel i firmabiler og slamsuger mv. er baseret på data fra Leaseplan.
21	Egenproduktion af grøn energi Figur 6	Solgt mængde energi gange emissionsfaktor for el, som angivet i den senest tilgængelig generelle deklARATION fra Energinet og for fjernvarme anvendes specifik emissionsfaktor fra Fjernvarme Fyn tillagt produceret solenergi gange emissionsfaktor for el, som før nævnt.
21	Forbrug af el og varme Figur 6	Forbrug af el- og varme er baseret på målerdata, der omregnes til CO ₂ -emissioner ved brug af emissionsfaktorer fra hhv. energinet.dk og Fjernvarme Fyn.
21	Emissioner fra spildevandsbehandling Figur 6	Der er anvendt nøgletal fra et forskningsprojekt "Monitering og minimering af lattergasemission fra renseanlæg". Metan er beregnet ud fra, at 0,1 % af organisk stof, målt i indløb renseanlæg, afgasses. Ved beregning af emission fra kompostering af slam er anvendt: "Miljøvurdering af genanvendelse og slutdisponering af spildevandsslam".
21	CO ₂ -optag i skov m.m. Figur 6	Opgjort ved notat fra Københavns Universitet: Johannsen, V. K., Nord-Larsen, T., Vesterdal, L., & Bentsen, N. S., (2019). Kulstofbinding ved skovrejsning. Hvor konklusionen er, at der bindes gennemsnitlig 12 ton CO ₂ -ækv/ha/år ved skovrejsning siden 1990. Da VCS er en af parterne i skovrejsningen, regnes med at 50 % af skovenes kulstofbinding kan medtages i regnskabet. Opgørelsesmetode er ændret siden 2018, hvor CO ₂ -optag blev opgjort ud fra PhD-projekt.
21	Køb af grøn strøm Figur 6	Oprindelsescertifikater er købt hos Energi Danmark fra dansk uspecificeret vindenergi.

Side	Data	Opgørelsesmetode
21	Energiforbrug og -produktion Figur 7	Energiforbrug er summen af elforbrug opgjort på baggrund af data fra AS-fyn.dk og Fjernvarme Fyn. Forbrug af naturgas er baseret på skøn fra Naturgas Fyn. Forbrug af fyringsolie baseret på faktura fra leverandør. Transport af biogødning med lastbil (96,2 MWh) er beregnet ud fra antal kørte læs ganget med oplysninger fra "Transportdeklaration af energi og emissioner" i ITD's miljøberegner. Transport af biogødning med traktor fra nordfynske renseanlæg er beskrevet under "Brændstof transport. Figur 6". Kørsel i firmabiler og slamsuger mv. er beregnet ud fra indkøbt brændstofmængde til firmabiler ganget Energistyrelsens standardfaktor for brændværdier. Egenproduceret energi fra biogas og sol er opgjort fra egne rapporter.
21	Elforbrug til 1 m ³ vand fra hanen.	Summen af elforbrug til "1 m ³ drikkevand" og "1 m ³ spildevand" (jf. nedenfor).
21	Elforbrug 1 m ³ drikkevand	"Elforbrug til drikkevand" i forhold til "solgt drikkevandsmængde" i vandforsyningsområdet, excl. sekundavand. "Elforbrug til drikkevand": indvinding, ekskl. Palnatokboringer, vandværker, højdebeholdere, trykforøgere, kvarterbrønde, 30% af elforbrug på Vandværksvej til administration/serverforbrug og inkl. anvendt solcelleenergi. Opgørelsen er ændret siden 2018, hvor fordeling af elforbrug på vandværksvej var 50% til vandforsyningsadministration.
21	Elforbrug 1 m ³ spildevand	"Elforbrug til spildevand" i forhold til "Solgt drikkevandsmængde" fra offentlige og private vandværker i spildevandsforsyningsområdet. "Elforbrug til spildevand": transport, rensning, 70% af elforbrug på Vandværksvej til administration/serverforbrug og inkl. anvendt solcelleenergi. Opgørelsen er ændret siden 2018, hvor fordeling af elforbrug på vandværksvej var 50% til spildevandsadministration.
22	Restprodukt Figur 8	Mængder baseret på opgørelse fra eksterne affaldsmodtagere/behandlere. Okkerslam opgøres på baggrund af faktura fra eksterne (vejning v/modtager). Brændbart affald er ristegods fra indløb på renseanlæg samt dagrenovation. Farligt affald afleveres til godkendte modtagere, bl.a. Marius Pedersen A/S. Affald til deponering er bl.a. vådt slam fra slamsugere og beton.
22	Ren jord og forurenede jord. Figur 8	Opgøres efter transportør- eller entreprenørs oplysninger samt angivelser i Jord-Web.
22	Biogødning Figur 9	Som side 5.
23	Værdisamtaler	Udtræk fra HR-system over afholdte værdisamtaler i året samt opgørelse over afholdt værdisamtaler for vores medarbejdere i Administrationservice Fyn. Angivet i % af samtlige medarbejdertal pr. 31/12.
23	Træning og uddannelse	Opgørelsen er baseret på udtræk fra ledernes/medarbejdernes timeregistrering i AX (trænings- og udviklingsaktiviteter, seminarer og konferencer). Opgjort i forhold til samlede antal medarbejdere pr. 31/12.
24	Gennemsnitsalder	Udregnes efter udtræk fra HR-system pr. 31/12.
24	Gennemført sundhedstjek	Opgørelse fra eksternt kilde.
24	Anciennitet i gennemsnit	Udtræk fra HR-system for alle fastansatte medarbejdere pr. 31/12.
25	Sygefravær VCS7	Korttidsfravær <14 kalenderdage og langtidsfravær ≥ 14 kalenderdage. Sygefravær er fra udtræk af AX-timeregistrering samt opgørelse over antal sygedage for vores medarbejdere i Administrationservice Fyn. Sygefravær af fastansatte medarbejdere er beregnet som antal kalenderdage i gennemsnit pr. medarbejder. Det er ekskl. fravær ifm. barsel- og fædreorlov samt barnets 1. og 2. sygedag.
25	Antal medarbejdere	Opgjort efter antal fastansatte inkl. projektansatte og elever undtaget praktikanter og studentermedhjælpere, og excl. barselsvikarer pr. 31/12.
25	Medarbejderomsætningen	Fastansatte medarbejdere, der forlader selskabet i regnskabsåret, i forhold til antal fastansatte medarbejdere pr. 31/12.
25	Arbejdsulykke	Personskade forårsaget af en hændelse eller påvirkning, der giver anledning til mindst én dags fravær. Arbejdsulykker med fravær registreres i Arbejdstilsynets database, Easy. Arbejdsulykker uden fravær registreres i VandCenter Syds database.
32	Nettoudgifter samt årsværk til udviklings- og innovationsprojekter, VCS1	VCS1.1: Årlig investering i U&I-projekter (mandskabstimer og øvrige udgifter). Udtræk i AX (U&I-sager og eksterne tilskud) i VandCenter Syd Holding. Det er nettotal, dvs. udgifter til løn og andre udgifter ex. eksterne fondsmidler. Ét årsværk er defineret som 1.613 timer/år.
32	Nettoudgifter til udviklings- og innovationsprojekter i forhold til samlede omsætning. VCS1	VCS1.2: Årlig investeret beløb i udviklings- og innovationsprojekter i forhold til omsætningen. Regnskabspraksis for omsætning fremgår af årsregnskab for VandCenter Syd Holding as.
32	Økonomiske hoved- og nøgletal	Regnskabspraksis er angivet i årsregnskab for VandCenter Syd Holding as.

VandCenter Syd Holding as' interessenter

Vi har af VandCenter Syd Holding as fået til opgave at afgive en erklæring med begrænset sikkerhed på data og informationer, der indgår i virksomhedens Ansvarlighedsrapport 2019, og som dækker regnskabsåret 1. januar - 31. december 2019.

Vores konklusion

På grundlag af de af os udførte handlinger og det derved opnåede bevis er vi ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til ikke at konkludere, at

- de ikke-finansielle data, der indgår i Ansvarlighedsrapporten 2019 er opgjort i henhold til regnskabspraksis på side 38-39, og
- at Vandcenter Syd Holdings as' Ansvarlighedsrapport 2019 understøtter FN's Global Compact med de data og informationer, der fremgår af rapporten.

Denne konklusion skal læses i sammenhæng med vores øvrige kommentarer i denne erklæring.

Hvad vi erklærer os om

Omfanget af vores arbejde var at opnå begrænset sikkerhed om:

- data og informationer, der indgår i VandCenter Syd Holding as' Ansvarlighedsrapport 2019, og
- hvorvidt Ansvarlighedsrapporten 2019 er udarbejdet i overensstemmelse med principperne i FN's Global Compact.

Anvendte faglige standarder og grad af sikkerhed

Vi har udført erklæringsopgaven med begrænset sikkerhed i overensstemmelse med ISAE 3000 (ajourført), "Andre erklæringer med sikkerhed end revision eller review af historiske finansielle oplysninger". Omfanget af en erklæringsopgave med begrænset sikkerhed er betydeligt mindre end en erklæringsopgave med høj sikkerhed hvad angår både risikovurderingsprocedurer, herunder forståelse af de interne kontroller, og de udførte procedurer til håndtering af de vurderede risici. Den opnåede sikkerhed, der opnås ved en erklæringsopgave med begrænset sikkerhed, er således betydeligt mindre end den sikkerhed, der ville være opnået, hvis vi havde udført en erklæringsopgave med høj sikkerhed.

Vores uafhængighed og kvalitetsstyring

Vi har overholdt kravene til uafhængighed og andre etiske krav i de etiske regler for revisorer, Code of Ethics for Professional Accountants, udstedt af International Ethics Standards Board for Accountants, der bygger på de grundlæggende principper om integritet, objektivitet, faglig kompetence og fornøden omhu, fortrolighed og professionel adfærd. PwC er underlagt international standard om kvalitetsstyring, ISQC 1, og anvender således et omfattende kvalitetsstyringssystem, herunder dokumenterede politikker og procedurer vedrørende overholdelse af etiske krav, faglige standarder og gældende krav i lov og øvrig regulering. Vores arbejde er udført af et uafhængigt tværfagligt team med erfaring inden for bæredygtighedsrapportering.

Forståelse af metoder for rapportering og måling

De pågældende data skal læses og forstås i sammenhæng med regnskabspraksis på side 38-39, som ledelsen har eneansvar for at udarbejde og anvende. Fraværet af en generelt gældende praksis for opgørelse af ikke-finansielle data, som man kan henholde sig til, hvad angår vurdering og opgørelse af ikke-finansielle data, gør det muligt at anvende forskellige, men acceptable, måleteknikker, hvilket kan påvirke sammenligneligheden mellem forskellige virksomheder og mellem forskellige perioder.

Det udførte arbejde

Vi forventes at planlægge og udføre vores arbejde med henblik på at kunne overveje risikoen for væsentlig fejlinformation i de pågældende data og informationer. I denne forbindelse, og på grundlag af vores faglige vurdering, har vi:

- gennemført forespørgsler vedrørende metoder, procedurer og intern kontrol samt foretaget udvalgte interviews med de ansvarlige for data og rapportering, herunder stikprøvevis kontrol af den underliggende dokumentation, og
- foretaget en vurdering af, hvordan Vandcenter Syd Holding as har rapporteret i forhold til de ti principper, der er omfattet af FN's Global Compact.

Ledelsens ansvar

Ledelsen i VandCenter Syd Holding A/S er ansvarlig for:

- udformning, implementering og opretholdelse af intern kontrol for data og informationer, der er relevante for udarbejdelsen af virksomhedens Ansvarlighedsrapport 2019, og for at sikre, at information heri er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl,
- etablering af objektive regnskabsprincipper for udarbejdelsen af data,
- måling og rapportering af data i Ansvarlighedsrapport 2019 på grundlag af de anvendte regnskabsprincipper; og
- at sikre at Ansvarlighedsrapport 2019 understøtter FN's Global Compact med de data og informationer, der fremgår af rapporten.

Vores ansvar

Vi er ansvarlige for at:

- planlægge og udføre opgaven med henblik på at opnå begrænset sikkerhed om, hvorvidt ikke-finansielle data, der indgår i Ansvarlighedsrapporten 2019, er opgjort i henhold til regnskabspraksis på side 38-39,
- vurdere hvorvidt Vandcenter Syd Holding as' Ansvarlighedsrapport 2019 understøtter FN's Global Compact med de data og informationer, der fremgår af rapporten,
- udtrykke en uafhængig konklusion på grundlag af de udførte procedurer og det opnåede bevis, og
- rapportere vores konklusion til VandCenter Syd Holding as' interessenter.

Odense, den 27. april 2020

PricewaterhouseCoopers

Statsautoriseret
Revisionspartnerselskab
CVR no. 3377 1231

Poul Erik Jacobsen
Statsautoriseret revisor

Jens Pultz Pedersen
Civilingeniør, HD

dit
vand
vores
element

VandCenter Syd

Vandværksvej 7
5000 Odense C

Tlf. 63 13 23 33

E-mail: info@vandcenter.dk

Web: vandcenter.dk

Find os også på:

facebook.com/vandcentersyd

vandcenter.dk/linkedin

VandCenterSyd